Pn
Študijska knjižnica
Prešernova 1
MARIBOR

KATEDRA®

maribor, julij, avgust | študentski list | številka 13, letnik XII

Na rob razpravam o socialni diferenciaciji:

Edina stvar na svetu, ki je pravično razdeljena, je človeška pamet. Vsakdo je prepričan, da je ima največ.

Z GLAVO SKOZI ZID

Najbolj nenavadno pri vsej tej zadevi je to, da je že mimo. Človek niti sam ne ve, kako hitro se stara, ko pa se navsezadnje le zave, da je pravkar preteklo devet mesecev „napornega" študija, ga kar preleti srh – kajti na vrsti so počitnice. Ampak Bog ne daj, da bi se razšli kar tako. Ne, saj to sploh ni podobno študentom, tej ogromni, revolucionarno razdirajoči masi, in kdor misli tako ima grde namene.

Zdaj, ko smo že razpustili ministrski svet pri Izvršnem odboru, ko smo z vsemi častmi odpremili naše vidne študentske predstavnike na zaslužen odmor, se je kar težko znajti. Neskončno se pogrešamo in hudo nam je. Vendar pa, saj smo se naučili poslušati dolge, prijetne razprave in diskusije na vseh ravneh družbenega življenja in ker je tako, je naša dolžnost, da spregovorimo tudi mi nekaj besed o preteklem delu naše skupnosti. Opozarjam vas, da je pri tem opravilu priporočljivo govoriti s kar se da zaprtimi usti in izključiti nekaj možganskih centrov, občutljivih za razmišljanje, dolgočasje in orientacijo.

Saj pravim, težko je izgubljati besede za nepomembne stvari, kajti naše misli so dragocene. Prvo kar vpade pri tem v oči so izpiti, ki so največja ovira, da študentje v resnici ne postanemo avantgardna sila. Ko izgubljamo dragocene dneve pred izpiti, ko zbiramo zapiske pri naših kolegih, sestavljamo možne kombinacije izpitnih vprašanj, si kvarimo zdravje, izgubljamo udarnost in mučimo sivo možgansko skorjo. Zato moramo postati pametnejši in vse te anomalije čim preje odpraviti, pri tem pa vas opozarjam, nikar se preveč ne utrujajte!

Najvažnejši je odnos do staršev. Zahajajo že v težka leta in ne razumejo povsem dobro, kako opravljanje izpitov pravzaprav poteka. Zato jih moramo o tem problemu ustrezno poučiti, predvsem pa se poslužujemo pisemske oblike v času pred izpitom. Kajti svojim moramo obvezno sporočiti, da so zadnje čase profesorji izredno strogi in neusmiljeni. NEKAJ PRAKTIČNIH NAPOTKOV ZA UPORABO (COPYRIGHT BY KATEDRA) Najbolje je, da na izpit sploh ne greš, ker ti preostane tako za drugič več izpitnih rokov. Če pa si se že odločil za ta korak, potem pred izpitom izvajaj sledeče: popij nekaj surovih jajc, skodelico tople kave, pojej tri Plivadone, en Benifen in povohaj dve baldrijanovi kapljici. Tako ti besede ne zastanejo v grlu, obenem pa dobiš še prijeten glas. Kava naj bo za vsak slučaj brez sladkorja, da se navadiš na grenkost.

Ker se najvažnejše priprave začnejo že zjutraj, je zelo pomembno, da vstaneš z levo nogo, se počešeš, lepo oblečeš in obriješ, če pa na to pozabiš, ne skrbi, bo to storil profesor. Na poti v šolo se obvezno drži za gumb (zaradi plašča), izogibaj se črnih mačk in ne pozabi vzeti s seboj svojega talismana. Pomembna je eleganca.

V šoli pa bodi s svojimi kolegi kar se da vljuden. Ne puščaj jih, da bi ponavljali izpitno snov, ker to ni priporočljivo, na vsak način skušaj izvedeti katera poglavja še ne znajo in jih potolaži z novico, da so prejšnji dan opravili izpit le trije študentje od dvaindvajsetih. Ko si na vrsti, že takoj v začetku, ko vstopiš, napravi na profesorja močan vtis. Močneje zapri vrata, vsedi se elegantno in ga glej v oči. Ko začne z vprašanji, mu reci naj malo počaka, ker moraš trenutno na . . . Profesorja se v nobenem primeru ne boj. Kajti on je strokovnjak na svojem področju a ti . . . Ko boš vlekel vprašanja, pazi, da ti roke ne drhtijo, kajti profesor lahko pomisli, da je kakšno vprašanje, ki ga ti ne znaš.

Če pa ti vse to ni pomagalo, potem se spomni vedno na osnove narodne obrambe in uporabi kako „levo" taktiko, da se izvlečeš.

Verjetnost, da torej opraviš izpit je precejšnja. Zdaj ne pozabi na težke trenutke in izgubljene ure, ki si jih porabil za učenje teh napotkov. S prijatelji si daj duška in proslavljal izpit najmanj tri dni. Če pa slučajno stanuješ v študentskem domu, glej da te kolegi iz tvojega nadstropja ob nočnih prihodih vsakokrat pričakajo, če pa pozabijo, bodi vljuden in jih zbudi. Tako ti ostane samo še eno opravilo. Spočiti se moraš od proslavljanja in se odpeljati kam daleč na počitnice.

Ravnokar se nam nudi ta priložnost, kar je samo še en dokaz več, da smo študentsko življenje resnično izkoristili.

Zato zdaj ne bom več zgubljal besed, kajti misli mi že uhajajo in z eno nogo sem že na počitnicah, obdan s turistkami in že premišljujem katero taktiko bi uporabil . . .

Ampak če mislite pri tem na kaj grdega, potem je res najbolje da končam

Milan Lampe

KOLEGICE, KOLEGI!

ŠOLSKO LETO JE ZA NAMI, PUSTILI SMO VNEMAR VSAKDANJE SKRBI IN SEDAJ ODHAJAMO ENI BOLJ, DRUGI MANJ VESELIH OBRAZOV NA POČITNICE. RAZKROPILI SE BOMO, KOT VSE KAŽE, PO VSEJ DOMOVINI, PA TUDI DALEČ PO EVROPI; POZABILI BOMO NA ŠTUDIJ IN VSRKOVALI VASE NOVIH, VROČIH POLETNIH MOČI.

GOTOVO PA JE POMEMBNEJE KOT TO, KAR JE BILO, TISTO, KAR BO – IN ZATEGADELJ VAM HOČEVA SPOROČITI NEKOLIKO NAJINIH MISLI, DA NE REČEVA NAPOTKOV ZA JESEN.

DEJSTVO JE, DA SE ŠTUDENTJE V TEM ŠOLSKEM LETU NISMO NAJBOLJE IZKAZALI; VSE PREREDKO IN PREMALO ODLOČNO SMO OPOZARJALI NA PEREČO TER AKTUALNO DRUŽBENO, PA TUDI ŠTUDENTSKO PROBLEMATIKO. NEKOLIKO PLAHIH, „ZAVITIH" PRISPEVKOV V KATEDRI TER PAR OSAMLJENIH PROTESTOV IZVRŠNEGA ODBORA NIKAKOR NE MORE BITI PRAVO MERILO NAŠE AKTIVNOSTI IN NAŠIH HOTENJ! VSE PREVEČ SMO SE NAMREČ UKVARJALI Z OBROBNIMI, SINDIKALISTIČNIMI VPRAŠANJI, PRI TEM HOTE ALI NEHOTE POZABLJALI NA PROGRAM, KONCEPT ŠTUDENTSTVA IN NJEGOVE VLOGE V SODOBNI DRUŽBI.

PREPRIČANI SMO, DA BOSTE (IN BOMO) JESENI KORAJŽNEJŠI TER ZASTAVILI NEKATERE STVARI ODLOČNEJE, OSTREJE, BOLJ SMELO IN ODGVORNO.

ČEMU BI BILI ŠTUDENTJE TAKO POMEMBNI? ŠTUDIRAMO, RAZGLEDUJEMO SE PO SVETU, PA NAS NITI NE OVIRAJO SPONE SODOBNEGA ŽIVLJENJA V ESTABLISHMENTU. PRAVIJO, DA JE SVOBODNO ŠTUDENTSTVO ILUZIJA, KER NAM ČESTOKRAT MANJKA VOLJE IN IDEJ ZA USTVARJANJE; TODA ČE HOČEMO, ČE SMO ODLOČNI, TEDAJ NAM NIHČE NE BO STOPIL NA POT. NIHČE, KI MISLI Z NAMI, NIHČE, KI MU RAZVOJ VSEH NAS POMENI VEČ, KOT PA SEBIČNO SEDENJE NA LASTNIH INTERESIH. TO NIKAKOR NISMO VEČ ŠTUDENTJE, TEMVEČ VSI NAPREDNI IN POŠTENI DELOVNI LJUDJE – ZATO SMO ŠTEVILNI IN MOČNI.

V TEJ ŠTEVILKI SMO OBJAVILI TUDI RAZPIS ZA UREDNIKE RUBRIK IN ČLANE UREDNIŠKEGA ODBORA; VSAKOGAR, KI IMA SMISEL IN VESELJE DO PISANJA VABIVA, NAJ NAM SE PRIDRUŽI.

OB KONCU VSEM ŽELIVA DOLGO, DOLGO VROČE POLETJE IN NEKOLIKO MANJ VROČO JESEN.

JOŽE ZAGOŽEN, DAVORIN KRAČUN

R-1971/1125
IV 284 /11 /1971/72

OBLIKE DENARNE POMOČI

(RAZGOVOR S REFERENTOM ŠTUDENTSKE ZADEVE PRI ZDRUŽENJU
VRBANČIČ EMILIJA)

S ČIM BI ŠTUDENTA NOVINCA NAJPREJ SEZNANILI, KO PRIDE V MARIBOR?

Za vsakogar, ki se odloči za vpis na kakšen mariborski visokošolski zavod je pomembno, da ve, kakšne možnosti denarne pomoči lahko ob vpisu dobi. To je za študenta eno najpomembnejših vprašanj, ker je od tega v veliki meri odvisen ves nadaljnji potek študija.

V glavnem ima vsak študent tri možnosti pri denarni pomoči:
- študentsko posojilo
- štipendijo
- subvencijo za prehrano

KATERA OD TEH OBLIK JE NAJUGODNEJŠA IN TUDI NAJBOLJ ISKANA?

Pri vseh so pogoji za pridobitev približno enaki in med njimi ni bistvenih razlik.

Študentsko posojilo razpisuje vsako leto sklad Izobraževalne skupnosti SRS za štipendije in posojila za vse redne študente in absolvente. Pogoji so razvidni iz razpisa objavljenega v Večeru in Delu (letos 10. junija). To je izredno pomembna oblika denarne pomoči in za študenta zelo vabljiva. Vračanje oz. odpis posojila po preteku študija se ravna po posebnih kriterijih. Študentom z odličnim uspehom posojila ni potrebno vrniti, s prav dobrim uspehom samo 20 %, z dobrim uspehom 50 % in zadostnim uspehom 80 %. Vendar mora posojilojemalec diplomirati v roku absolventskega staža, v kolikor pa diplomira po tem stažu, mora vrniti celotno posojilo brez obresti. Posojilo začne vračati šele po preteku enega leta po končanem študiju oz. dveleti, če mora medtem odslužiti še vojaški rok.

KAKŠNI PA SO POGOJI ZA PRIDOBITEV POSOJILA?

Na razpis se lahko javijo prosilci, katerih starši ali člani ožje družine imajo stalno bivališče v SRS in katerih premoženjski cenzus ne presega 900 din na družinskega člana. Učni uspeh tu ni pomemben, ker je v praksi tudi tako, da so postali dijaki s slabšim uspehom dobri študentje.

KOLIKO ŠTUDENTOV JE TAKIH, KI JIM ZARADI ODLIČNEGA USPEHA NI POTREBNO VRAČATI POSOJILA?

Študentov, ki končajo študij z odličnim uspehom je vsako leto okoli 15 % in se jim študentsko posojilo v celoti odpiše.

KAJ PA ŠTIPENDIJA?

Štipendije za študente prav tako razpisuje tudi Izobraževalna skupnost SRS. Prednost imajo študentje pedagoške akademije. Te štipendije niso nikdar v celoti izkoriščene, čeprav študenta ta štipendija v nobenem pogledu ne veže na njenega dejalca, kot je to recimo pri štipendijah gospodarskih organizacij.

KAKŠNI PA SO TI POGOJI?

Na razpis za štipendijo se prav tako lahko javijo samo prosilci, katerih starši ali ožji družinski člani imajo stalno bivališče v SR Sloveniji in katerih premoženjski cenzus ne presega 900 din na družinskega člana, prosilci pa morajo imeti prav dober ali odlični učni uspeh ali poprečno oceno 3,5 oz. 8.

IN KAKŠNE UGODNOSTI NUDI SUBVENCIJA ZA PREHRANO?

To pomoč oz. dotacijo daje RIS našemu združenju namensko za subvencioniranje prehrane. Pri nas v Mariboru nimamo urejene posebne študentske menze ter smo zato sklenili pogodbo s samopostrežno restavracijo Center o prehrani študentov.

Subvencija za kosilo in večerjo znaša 1,50 din. Zanimanje zanjo iz dneva v dan pada.

KAJ JE VZROK TEJ NEZAINTERESIRANOSTI ŠTUDENTOV ZA SUBVENCIJO?

To je verjetno zaradi tega, ker so v študentskih domovih čajne kuhinje, kjer si študentje lahko sami kuhajo hrano, in pa morda tudi zaradi relativno majhne subvencije. Seveda pa so poleg restavracije Center na razpolago tudi druge restavracije kot Železničarska menza, Novi svet . . .

S TEMI TREMI OBLIKAMI DENARNE POMOČI JE V GLAVNEM REŠEN PROBLEM, KJE DOBITI USTREZNA MATERIALNA SREDSTVA ZA ŠTUDIJ. KAKO PA JE REŠEN STANOVANJSKI PROBLEM ŠTUDENTOV?

Za študente imamo tri domove, dva za fante in enega za dekleta, s skupno 664 ležišči. V študentski dom so lahko sprejeti vsi redni študenti MVZ, komisija za materialna vprašanja pri združenju pa bo upoštevala premoženjsko stanje prosilca, (premoženjski cenzus ne sme presegati 900 din) učni uspeh in oddaljenost njegovega bivališča od Maribora. Prednost pri sprejemu bodo imeli kandidati, ki so doma iz tistih krajev Slovenije, od koder je podpoprečno število študentov, študentje iz drugih republik pa bodo sprejeti v dom le, če v republiki, iz katere prihajajo, ni študijskih smeri, ki so v Mariboru. Razpis s pogoji za sprejem v študentski dom je bil objavljen 10. junija v Večeru in Delu.

KAKO PA JE POSKRBLJENO ZA TISTE ŠTUDENTE, KI ZARADI PREVELIKEGA ŠTEVILA PROSILCEV ALI IZ KATEREGA DRUGEGA RAZLOGA, NE MOREJO DOBITI LEŽIŠČA V ŠTUDENTSKEM DOMU?

Vsi ostali si morajo poiskati stanovanje pri privatnikih ob razpisih in objavah v časopisih. Praksa pa je, da privatniki ponujajo sobe z oglasi po posameznih šolah.

ZA VSAKEGA ŠTUDENTA NOVINCA JE PRAV GOTOVO ENO POMEMBNIH VPRAŠANJ TUDI ZDRAVSTVENO VARSTVO?

Zdravstveno varstvo študentov je urejeno zelo dobro. S prvim januarjem 1971 so vsi študentje zavarovani preko sklada za zdravstveno varstvo v Ljubljani, razen tega pa daje sklad zavarovanje tudi družinskim članom študentov. Če sta mož in žena študenta, imata otroka, so lahko vsi trije zavarovani preko tega sklada, če pa je eden od zakoncev v delovnem razmerju, študent ni več zavarovan po zakoncu, ampak po tem skladu.

KJE LAHKO ŠTUDENT POIŠČE ZDRAVNIŠKO POMOČ?

Študentje imajo svojo ambulanto v Ulici talcev 9. Študentski zdravnik je dr. Ravnikova, vendar so ti prostori že premajhni in zato neprimerni. Z graditvijo študentskega paviljona prihodnje šolsko leto bo rešen tudi ta problem, ker bo v njegovih prostorih poleg študentskih organizacij in ostalih prostorov tudi nova študentska ambulanta z bolniškimi posteljami. Študente opozarjamo, naj že v začetku šolskega leta izpolnijo prijavo za zdravstveno varstvo, ker bo pozneje vedno teže urediti to obveznost.

Razgovor pripravil: MILAN LAMPE

Šport, izvenštudijska dejavnost

Telesna vzgoja je ravnotežje duhovnemu delu človeka, je pogoj lastnega obstoja. Danes moderen študent mnogo več kot kdajkoli prej potrebuje telesne rekreacije. Ne samo za porabo prostega časa, ki ga pravzaprav ni, ampak kot ravnotežje psihični obremenitvi, nastali zaradi dolgotrajnosti in naporov pri študiju.

Prav zato so na mariborskih visokošolskih zavodih uvedli pred leti obvezno telesno vzgojo študentov, ki pa je zaradi premajhnih prostorskih zmogljivosti samo v enem, ponavadi prvem letniku. Svojih prostorov združenje nima. Študentje uporabljamo nekaj telovadnic, last osnovnih in srednjih šol, ki pa so po ves dan zasedene, in nam je odmerjen le kratek čas po dve uri tedensko.

Z nastankom nove univerze v Mariboru se seveda odpirajo nove možnosti za razširitev in dopolnitev telovadbe. Katedra za telesno vzgojo pri združenju je napravila elaborat o potrebah po telesnovzgojnih objektih in ga predložila že lani skupščini, ki ga je z vseh vidikov odobrila. Vsi ti objekti so predvideni v sklopu gradnje nove pedagoške akademije, vendar je nastal problem realizacije tedaj, ko je bila lokacija PA premeščena z desnega na levi breg Drave, ker so vsi pokazatelji govorili temu v prid. Zato bo potrebno ob obstoječih prostorskih zmogljivostih poiskati najboljšo rešitev.

Vsak študent se lahko vključi v sepcializirano športno dejavnost po športnih klubih za atletiko, košarko, nogomet, rokomet, odbojko, tenis, smučanje in drugih, ki so v Mariboru. Katedra za telesno vzgojo organizira vsako leto za študente razne tečaje po zelo pristopnih cenah. Tako gremo vsako leto na smučarski tečaj v Mežico in na Pohorje, med počitnicami je plavalni tečaj na morju, med študijskim letom pa uporabljamo zimski bazen v Fontani.

IZVENŠTUDIJSKA DEJAVNOST

Z vpisom na kak mariborski višješolski oz. visokošolski zavod, postane študent član študentske skupnosti. Svojo izvenštudijsko dejavnost lahko usmeri in razvija v okviru te skupnosti, z aktivnostjo in prisotnostjo v njenih organih upravljanja, kjer se lahko zavzema za obravnavo vseh družbenih in političnih vprašanj, zavezma lastna stališča, daje pobude in predloge za njih reševanje.

Vsako leto se zberejo vsi študentje na redni letni skupščini, na kateri volijo člane v stalno skupščino, ki je najvišji stalni študentski organ. Stalna skupščina rešuje študentske probleme, sprejema lasten akcijsko-politični program in zavzema stališča do družbenih in političnih dogajanj doma in po svetu in s tem reprezentira študentsko populacijo.

Vse zadane naloge, ki jih je sprejela stalna skupščina izvršuje izvršni odbor, ki je izvršilni organ. Sestavljen je iz 9–15 članov. Njegovo organizacijsko strukturo sestavljajo specializirane organizacije: Kulturno umetniško društvo ŠTUDENT, študentski list Katedra, Študentski servis, Študentski radio in Mednarodni klub prijateljstva. Po potrebi pa se formirajo komisije, ki se ukvarjajo z določenimi problemi.

KUD ŠTUDENT

V tem kulturnoumetniškem društvu obstajajo tri sekcije: moški pevski zbor, folklorna sekcija in športni plesni klub. Vse tri sekcije so vsako leto zelo aktivne in tudi zanimanje študentov za sodelovanje v njih iz leta v leto narašča. Moški pevski zbor pogosto nastopa na raznih kulturnih prireditvah v Mariboru in drugje.

Letos je predstavljal Slovenijo v kulturnem programu na sprejemu pri predsedniku republike Titu, večkrat pa gostuje tudi preko naših meja in utrjuje prijateljske stike med študenti.

Folklorna skupina, ki je najštevilnejša, je tudi izredno aktivna in s svojim odličnim programom navdušuje občinstvo. Vsako leto gostuje v zahodni Nemčiji v mestu Marburg, s katerim je Maribor pobraten, izredno veliko pa nastopa tudi po vsej Sloveniji in Jugoslaviji.

V športno plesnem klubu se študentje lahko naučijo vseh veščin plesne umetnosti, najboljši med njimi pa tudi tekmujejo na plesnih prireditvah. Letos so člani te sekcije dosegli imenitne rezultate, saj so bili na državnem prvenstvu v Mariboru med najboljšimi.

Vsi študentje, ki so vključeni v eno izmed teh sekcij so z delovanjem zelo zadovoljni. Zato z veseljem vabijo medse tudi študente novince, ki se morajo ob začetku študijskega leta javiti za razpis.

ŠTUDENTSKI LIST KATEDRA

Katedra je študentski list, ki ga izdaja stalna skupščina študentov. V svojem štirinajstnevnem izhajanju prinaša pester izbor člankov, ki obsegajo tako študentska razmišljanja o družbenih, študijskih, političnih, kulturnih in drugih problemih, do člankov o študentskem življenju in njegovih spremljajočih pojavih, vmes pa je seveda tudi kaj lahkotnega branja. Njegovo strukturo sestavljajo posamezne rubrike: študentska, notranja, kulturna srednješolska in humoristična. Vsakemu študentu Katedra omogoča nastop in izražanje pred javnostjo, vedno pa študente vabi tudi k sodelovanju.

ŠTUDENTSKI SERVIS

Študentski servis, ki je prav tako organ stalne skupščine študentov omogoča in posreduje delo študentom. Njegov poslovni predmet zajema dajanje instrukcij in pomoči pri pouku, čuvanje otrok, raznašanje mleka in časnikov, prevajanje tekstov, prodajanje vstopnic na raznih prireditvah in še mnogo drugih del, ki jih lahko opravljajo študentje, tako umskih kot fizičnih. V dosedanjem delovanju študentskega servisa so študentje opravljali predvsem fizična dela, od tega največ razna nakladanja, razkladanja, pomoč pri selitvah iz stanovanj, zastopana pa so bila tudi umska dela, kot učenje raznih predmetov na osnovnih šolah, asistiranje na višjih šolah, prevajanje tekstov in drugo. Ena delovna ura znaša od 15–18 din. Med študijskimi počitnicami pa servis posreduje delo na morju v Novem gradu, Umagu in Poreču, v planinah na Kredarici, kočah ob triglavskih jezerih, letos pa je posredoval delo 60 študentom na olimpijskih igrah v Muenchnu. Servis ima tudi dve podružnici, in sicer v Celju in Murski Soboti.

Med ostalimi delujeta še študentski Radio, ki ima svoje oddaje vsak drugi torek na Radiu Maribor in Mednarodni klub prijateljstva, ki posreduje delo študentom v drugih državah med počitnicami.

S tem je v glavnem zajeto področje, kjer se lahko študent aktivno vključi v izvenštudijsko delo, razvija svoje sposobnosti in s tem racionalno porabi prosti čas. Čimveč študentov bo združenih v teh organizacijah, tem večja bo avantgardna sila, ki jo študentje predstavljamo, tem močneje bomo lahko zastopali svoje napredne ideje in se vključili v oblikovanje demokratične socialistične skupnosti. Predvsem zato je pomembno, da študentje novinci že v začetku študentskega življenja spoznajo, kakšne možnosti se jim nudijo v njihovem aktivnem delovanju, da se čimprej pridružijo svojim starejšim kolegom in skupno nastopijo pred družbo.

M. L.

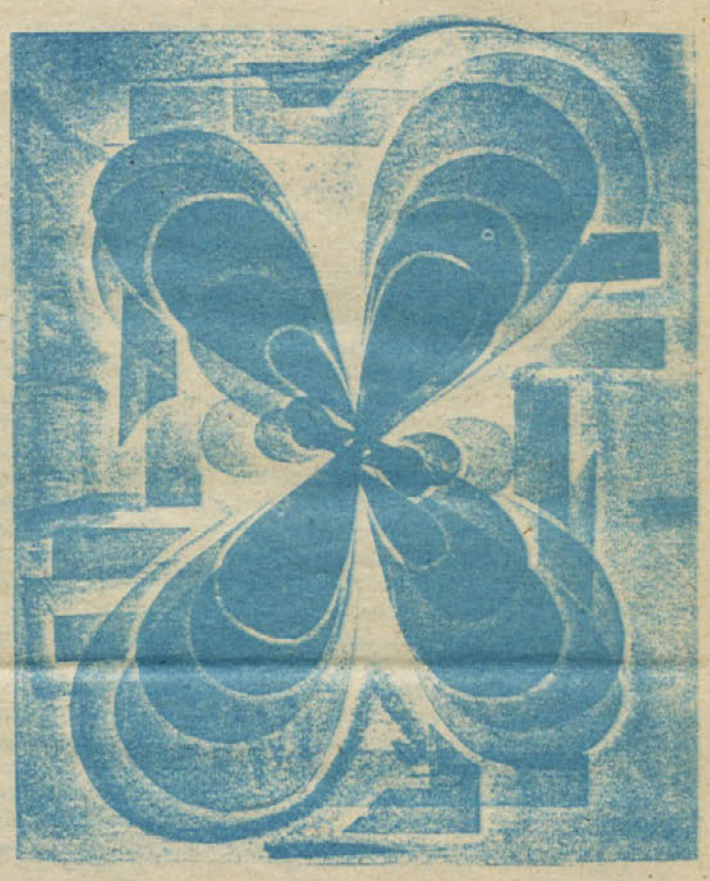

Tovariši, lepe besede so premalo!

Zelo glasni smo, kadar obljubljamo. Brž, ko pa je treba obljube tudi uresničevati, nas skoraj ni več slišati. Tako se zgodi, da ostanejo še tako lepe zamisli zgolj pri besedah. Še celo take, ki so izvedljive, in ki bi mnogo pispevale k razvoju in napredku slovenskih manjšin v sosednjih državah.

Izvršni odbor skupnosti študentov visokošolskih zavodov že lep čas vzdržuje tesne stike s klubom slovenskih študentov na Dunaju. Ti stiki so rodili že vrsto prijateljskih srečanj v Mariboru, na Dunaju in rezultat teh srečanj je bil tudi dogovor, da bomo mariborski študentje pomagali pri nakupu tiskarskega stroja, ki bi ga za svoje delo nujno potrebovala koroška levica, ki se zbira okrog naprednega glasila „Kladivo". Pomoč pri nakupu stroja je obljubil že prejšnji izvršni odbor, ki je takrat računal na podporo ljubljanskih študentov. Kot je pri nas že stara navada, je ostalo vse le pri besedah. Do realizacije te čudovite zamisli ni nikoli prišlo. Ker pa obljuba dela dolg, in ker obljubljati ni težko, je novi izvršni odbor na sestankih, ki so bili s koroškimi študenti letos v Mariboru in na Dunaju pomoč še enkrat obljubil. Vendar tokrat s klavzulo, da se dokončno odloči šele v jeseni. Do takrat bi naj ugotovil, kakšne so možnosti, da do konca leta zberemo 13 starih milijonov ali vsaj polovično vsoto tega zneska. Razumljivo je, da tolikšne vsote ni mogoče oddvojiti od proračuna skupnosti študentov, posebno še zato, ker so ljubljanski študentje pomoč odklonili, kar si ne morejo šteti v posebno čast. Zelo egoistično, nepreudarno in neprizadeto zveni njihova izjava, da tudi sami potrebujejo tiskarski stroj. Od „najosveščenejšega" dela slovenske študentske populacije, smo pričakovali nekoliko več zavzetosti za probleme slovenskih manjšin, pa tudi več solidarnosti. Preostane nam torej nekoliko težja pot, da zberemo denar od naših družbeno političnih, gospodarskih in drugih delovnih organizacij.

Vedno bolj postaja jasno, da tisti, ki so svoj čas obljube velikodušno dajali, ne mislijo prav nič prispevati za njihovo uresničitev. Počitniško razpoloženje s točke „razno" na zadnji seji izvršnega odbora, to slutnjo dovolj zgovorno potrjuje. Tako že v naprej vemo, kakšen odgovor lahko v jeseni pričakujejo koroški tovariši. Takšno ravnanje izpričuje neresnost, nenačelnost in zarodke birokratizma v študentskih vrstah. Razumljivo je, da nekaj navdušencev tako široke in zahtevne akcije ne more izvesti. Potrebna je dejanska podpora in zavzetost študentske organizacije oziroma izvršnega odbora, ki je pomoč pri nakupu stroja obljubil, in ki bi moral nositi za to tudi največjo odgovornost. Toda, kje je ta odgovornost? Ko bi bila najbolj potrebna, ko bi morali besede spreminjati v dejanja, to pomeni, da bi bilo potrebno iti od enega do drugega kolektiva delovnih ljudi in zbrati ustrezno vsoto denarja, ni o njej več nobenega glasu. Veliko preprosteje bo v jeseni sporočiti koroškim tovarišem, da v republiki Sloveniji ni razumevanja za njihove težave.

Če je tako, zakaj se moramo potem iti še skrivalnice? Zakaj nismo koroškim študentom že takoj povedali, naj na nas ne računajo. Naj iščejo pomoč drugod in ne pri nas. Tudi mi bi potrebovali tiskarski stroj. Ne zavedamo pa se, da je njim mnogo bolj potreben. Čemu metanje peska v oči? Čemu sestanki in potovanja na Dunaj? Čemu toliko lepih besed, ki se izgubljajo v prazno, ne da bi rodile tudi kakšne sadove? Tovariši, lepe besede so premalo!

Mirč Pestiček

KATEDRA
študentski list

IZDAJA STALNA SKUPŠČINA
ŠTUDENTSKE SKUPNOSTI MVZ
Katedro ureja uredniški odbor:
GLAVNI UREDNIK: DAVORIN KRAČUN
ODGOVORNI UREDNIK: JOŽE ZAGOŽEN
Sekretarka uredništva: Nevenka Vetrih
Študentska rubrika: Milan Lampe – urednik, Jure Mikuž
Marjan Vraničar, Janko Vitežnik
Notranja rubrika: Mirč Pestiček – urednik
Slavko Gerič
Kulturna rubrika: Vladimir Gajšek – urednik,
Marija Frankovič, Edvard Puksič,
Leopold Petrovič – kulturna publicistika
Literarna priloga Obrazi: Leon Senger – urednik
Lektorica: Sonja Rajzer
Likovna ureditev: Oto Forstnerič, Dušan Kirbiš
Tehnični urednik: Marjan Žnuavc
Uredništvo in uprava: Ob parku 7, telefon 22-004, tekoči račun 618-67-584. Nenaročenih slik in rokopisov ne vračamo. Cena izvoda je 1 dinar (letna naročnina je 15 dinarjev, za ustanove in podjetja 20 dinarjev).
Tiska ČP Mariborski tisk, Maribor.

ZVEZA ŠTUDENTSKIH ORGANIZACIJ
ZA TELESNO KULTURO SLOVENIJE
L J U B L J A N A

OB ROB ŠTUDENTSKI REGATI
OSMERCEV V MARIBORU

Z zelo prijetnimi občutki sem prebral članek, ki kritično obravnava „študentsko" regato v Mariboru.

Za prvo regato pred tremi leti je naša Zveza zvedela le teden dni pred pričetkom in smo se v dokaj kratkem času, toda prav gotovo strokovno odločili, da taka regata ne pripomore k afirmaciji študentskega športnega življenja na mariborskih visokošolskih zavodih, še mnogo manj pa k vseslovenskemu študentskemu športu oz. resnejšemu sodelovanju študentov ljubljanske univerze in MVZ. Udeležbo smo odklonili in organizatorja opozorili o naših dolgoletnih izkušnjah v posameznih športnih panogah, ki še pritegnejo študente. Organizator se je obrnil na Ljubljansko brodarsko društvo in upravo zaprosil, da izmed svojih članov izbere študente, ki bi zastopali ljubljansko univerzo na meduniverzitetnem regatnem dvoboju Maribor:Ljubljana. Uspehi mi niso poznani, pač pa je bila slika odziva pred tremi leti vsaj taka kot jo pisec tov. Janko Viteznik opisuje (število gledalcev in njegovi lastni občutki ob tem).

Tudi naslednje leto so bile želje organizatorjev usmerjene v ta dvoboj. Ker so mnogokrat na mene letele pripombe, da sem le jaz proti regati, smo ponovno na dveh sejah UO ZŠOTKS v letu 1971 obravnavali udeležbo in smiselnost tekmovanja – dvoboja osmercev na Dravi. Rezultat razglabljanj je bil dopis Združenju MVZ, v katerem predlagamo točne roke za posamezna športna srečanja v naslednjih športnih panogah: odbojki, košarki, nogometu, namiznem tenisu in rokometu; istočasno pa naprošamo, da naj ne zahtevajo od ljubljanskih študentov in ZŠOTK S, da bi podprli prireditev, ki je minimalno študentska. Organizatorji so vse prej kot študentje, sredstva se zbirajo na način, s katerim se ne strinjamo in tudi v Mariboru ni interesa v uradni študentski strukturi in predvsem ne v študentski športni komisiji, ki je v tistem obdobju delala z 2–4.000 dinarji.

Nedvomno se moramo vsi strinjati, da je vsaka športna panoga pomembna, in da pokriva del interesov ter je zato ne kaže ukinjati – prav gotovo ne. Toda, če ugotavljamo, da je športna komisija pri IO MVZ oz. UO MVZ pred tremi leti uspela z največjimi težavami organizirati smučarska prvenstva in nekaj iger z žogo, potem tendence po zaostritvi odnosov med športnimi delavci niso nepomembne.

Ne želim se spuščati v analizo članka in ugotovitve uporabljati za podkrepitev mojih in ugotovitve ostalih članov UO ZŠOTK.

V letošnjem letu so predstavniki ljubljanskih brodarskih društev ponovno postavili prošnjo pred ZŠOTK S za finansiranje njihove ekipe v Mariboru. Glede na to, da sem predstavniku odklonil finansiranje in tudi ostalo pomoč, se je pri meni oglasil še nek novinar Dela (žal sem pozabil njegovo ime) in tudi v stilu organizatorjev vrtal po razlogih odklonitve. Oba sem povabil na sejo UO ZŠOTK S in prepustil članom, da so brez mojih izvajanj razpravljali o problemu in dali končno odločitev, ki je bila blizu mojega osebnega mnenja.

Zveza študentskih organizacij za telesno kulturo Slovenije je v preteklem letu uspela zelo plodno sodelovati z športno komisijo pri IO SŠ MVZ in organizirala eno največjih študentskih športnih prireditev v Mariboru sploh. Študentje mariborskih visokošolskih zavodov in ljubljanske univerze so se srečali v štirih športnih panogah in rezultati: število ekip, kvaliteta ekip, atraktivnost posameznih srečanj (košarka), organizacijski uspehi in ogromno število gledalcev (do 1200) so nedvomno dokazali, da je naša usmeritev pravilna, in da je v sedanjih težkih finančnih in ostalih materialnih pogojih tudi najuspešnejša. Dogovorili smo se še več in za afirmacijo študentskega športa organizirali dvoje Slovenskih študentskih prvenstev v Mariboru. Menim, da moramo s to prakso nadaljevati in tudi s finančnimi sredstvi omogočiti razširitev športnega življenja na MVZ. Avtor ugotavlja, da je „naša" regata že v letu 1972 imela za 1,8 milijona starih dinarjev stroškov. Srečanje mariborskih in ljubljanskih ekip s skupno preko 100 aktivnimi udeleženci in do 1200 gledalci pa je zahtevala 700 tisoč starih dinarjev.

Predlagam, da se skupaj dogovorimo, čigava naložba je boljša in koristnejša za mariborskega študenta (saj so bila za srečanje z ljubljansko ekipo široka predtekmovanja za vse študente MVZ) oz. za vse slovenske študente, torej tudi za našo družbo.

Predsednik
Zveze študentskih organizacij
za telesno kulturo Slovenije
Metod ZALAR

Pripis uredništva: Mariborski študentje se nikakor ne opredeljujemo proti regati, kot bi bilo mogoče napačno sklepati, ko objavljamo tudi to pismo. Vendar pa želimo vsakogar opozoriti na nekatere bistvene organizacijske pomanjkljivosti, v upanju, da se prihodnjič ne bodo ponovile. Zato pa je nujno, da sodelujemo pri izvedbi vsi po svojih najboljših močeh, predvsem pa je treba urediti način financiranja.

DAVORIN KRAČUN:

Med proklamiranimi in uresničevanimi koncepti

(ZAPIS S POSVETOVANJA O JUGOSLOVANSKIH ŠTUDENTSKIH GLASILIH NA OHRIDU)

Študentska glasila so vse oblike komuniciranja študentov, študentske idejne večine med seboj in s svetom. Pri nas je daleč najbolj razširjen in razvit študentski tisk, saj nam druge oblike kot npr. radio, TV v glavnem niso dosegljive in to iz različnih vzrokov. Vendar pa smo študentje ena izmed značilnih socialnih grup, zato študentska glasila izstopajo od klasičnih informativnih tiskovnih oblik. Nesmiselno je govoriti o oddvojenosti študentov od družbe na podlagi nekaterih znakov, čeprav se med laiki (zaradi posploševanja nebistvenih pojavov) in politiki (zaradi trenutnih interesov) takšna mnenja pojavljajo. Naj bo vsem popolnoma jasno, da smo študentje del družbe, v kateri živimo in ustvarjamo in so ključni interesi družbe, ljudi prav gotovo tudi ključni interesi študentov – tako množice kot idejne večine. Toda, so faktorji, ki nam glede načina in oblik družbeno-politične prisotnosti in mogoče sekundarnih interesov nalagajo pečat neke specifičnosti. To je predvsem izobrazba, ki je nadpoprečna in omogoča razvitejši vpogled v dogajanje sam materialni položaj in z njim povezan socialni status, ko se še ne vzpenjamo po hierarhični lestvici družbene strukture in si lahko privoščimo naravnejše in spontane reakcije, ne da bi morali ščititi svoje mesto, stolček, kar se odvisnim srednjeslojskim izobraževancem dogaja. Tako so med študenti razmere ugodne, da vnikne idejna večina (izraz avantgarda ne ustreza povsem), katere prisotnost je reprezentativna za obdajajoče študentstvo. Takšne pozicije omogočajo kritično angažiranost in boj proti prevladi kratkoročnih političnih interesov strukture. Študentski tisk je medij dogajanja in zato najbolj zapostavljen. Do konflikta pride, ko se družba oziroma struktura čuti ogroženo in skuša nekatera prizadevanja eliminirati, s tem pa pride do diferenciranja na študente in ostalo družbo, kar preprečuje samoupravni integracijski razvoj.

Pokazalo se je, da so jugoslovanski študentski listi, vsaj pomembnejši med njimi, bili često vpleteni v razne politične nesporazume in so posebno v zadnjem času s strani raznih političnih forumov zelo vplivali na sam značaj posameznih listov. Prepoved ali celo kazenski pregon urednikov in piscev je samo skrajnost, pogostejše je „prijateljsko" prepričevanje, grožnje, zamenjava uredništev ali nudenje visokih dohodkov urednikom. V referatih, ki so jih imeli kolegi na Ohridu, so bile vseskozi prisotne komaj opazne trditve o pritiskih, v osebnih pogovorih pa so to odkriteje pripovedovali. Zanimivo je, da so bili redki tisti posamezniki, ki so odkrito in brez sprenevedanj takšne nesamoupravne posege birokratskih struktur ožigosali in obsodili. Bili so poskusi okvalificirati prepovedi in zaplembe kot pravične in nepravične, željene ali neželjene. Toliko pomembnejša je zato ena izmed Pungartnikovih (Ljubljana–Tribuna) ugotovitev, da dejansko ni več bistvene razlike med današnjo prepovedjo in nekdanjo cenzuro, celo tehnike ukrepanj se približujejo. Ob tem je Kalinič (predsedstvo ZŠJ) navedel zanimiv primer predvojnega beograjskega Studenta: odgovorni urednik je bil neki upokojenec, ki je po potrebi pač šel v zapor . .

Res pa je nekaj: takšna marginalnost študentskega tiska, kot je vidno na meji med družbeno sprejemljivo kritičnostjo in označbo protiljudskosti, ne koristi nikomur; povzroča le konfliktne situacije v študentskem samoupravljanju (gibanju) in družbenem razvoju. To nadalje vodi do diferenciacije družbe kot celote najprej na študente in ostale, nato pa celo v morebitne razrednim podobne odnose med tistimi, ki imajo monopol nad informacijami in s tem moč usmerjati razvoj in družbo po svojih principih, in na manipulirani objekt, množico. Tega pa nikakor ne želimo. Še več: dolžnost vseh naprednih sil v naši družbi je take ekscese preprečiti. Zato tudi nikoli ne smemo oddvojevati interesov študentstva. Tako je treba tudi urediti položaj angažiranega študentskega tiska v naši družbi. Predvsem je nujno medsebojno zaupanje in dobronamernost, hkrati pa posvetiti več pozornosti vplivu komunistov kot idejne večine v študentskih vrstah. Res je sicer možno, da se okoli nekega študentskega lista zbere protisamoupravno nastrojena klika. Vendar sem prepričan, da bomo s takimi v naših vrstah opravili sami in jim preprečili še nadaljnje izkoriščanje študentskih komunikacijskih sredstev. Če pa bodo ob napredni in kritično angažirani ekipi okrog lista na kritično oceno delovanja in stanja reagirale določene sile s pozicije oblasti in bo to vodilo do konflikta, je nujno, da razčistimo situacijo prav vsi: študentje in ostale napredne sile. Takšni ekscesi, predvsem pa zloraba oblastvene moči morajo slej ko prej izginiti s prizorišča.

Položaj študentskega tiska pri nas še ni ustrezno urejen. Nekateri udeleženci posvetovanja so ugotavljali krizo študentskega tiska, predvsem slabo kakovost. Večina listov je namreč povsem sindikalističnih: pišejo o dogodkih na univerzi, na fakultetah, kdaj pa kdaj pripomnijo v okviru te tematike, kar pa se tiče širšega družbenega angažiranja, prinašajo le kakšne komentarje „na liniji" in zato družbeno sploh niso pomembni. Dvomim, da bi bili ljudje nesposobni, še posebej, ko tak sindikalizem vsi odklanjajo; rekel bi, da je to posledica že omenjenih razmer. Pogoste zamenjave uredništev prispevajo svoje. Je pa tudi res, da so mnogi uredniki za svoje delo plačani v višini normalnih osebnih dohodkov ali pa izkoriščajo možnosti politične kariere, ki jim jo tak položaj nudi. S tem nujno izgubijo bistveno značilnost študentov. Svoje delo jemljejo profesionalno in predvsem v interesu tistega, ki jih plača. Ob tem se pojavlja še vprašanje financiranja lista. Tako je npr. tudi Pungartnik (po mojem mnenju so bili njegovi prispevki na posvetovanju najzanimivejši) ugotovil, da študentski tisk še zdaleč ni tisto idealno in svobodno, kar želimo.

V Jugoslaviji deluje mnogo študentskih listov. Med seboj nimamo dosti kontaktov, niti ne izmenjujemo izvodov z vsemi. Zato mnogokrat niti ne vemo, kaj se kje dogaja. Vsekakor bi bilo kakorkoli potrebno urediti sistem medsebojnega informiranja, ki bi bil relativno neodvisen od standardnih občil, ki med drugim niti ne zadovoljujejo naših interesov. Večina udeležencev se je zavzela za tako obliko sodelovanja. Vendar pa so zamisel o centru informacij, ki bi zbiral informacije iz posameznih študentskih središč in jih distribuiral listom, jemali kot nekakšen „študentski Tanjug". V tistem trenutku najbrž ni bilo mogoče dojeti, kakšen družbeni pomen ima lahko takšna relativno neodvisna mreža informiranja, predvsem kadar zahteva skupni nastop študentov oziroma glasil raznih središč.

Splošna ocena posvetovanja niti ni najbolj laskava. Predvsem je bilo tematsko slabo pripravljeno in so se govorniki izživljali s svojimi referati, do neposredne in žive diskusije pa ni prišlo. Po mojem mnenju bi bilo nujno pripraviti posamezne teme in nato po njih organizirano diskutirati. Če bi merili ves vloženi trud, čas in denar z dejansko koristjo, ki jo bo imelo jugoslovansko študentstvo od tega, bi bil rezultat kar dvomljiv. Kljub vsemu je prireditev marsikomu pomagala dobiti vpogled v situacijo pri nas in oceniti hotenja študentskih piscev. Marsikdo se recimo zavzema proti sindikalizmu, pa kljub temu v časopisu ni tega videti. In ko se je Katedra soočila z drugimi listi, smo lahko ugotovili: pa saj niti ni tako slaba . .

Elan mladih zlahka nadomesti izkušnje starejših.

KANT

Kolega bodoči agronom

Vpisal se boš na VAŠ. Ali morda veš kaj te čaka na tej šoli? Nekaj verjetno veš, dosti pa ne.

Na šolo se vpišejo ljudje iz najrazličnejših šol. Nekaj se jih vpiše na šolo, ker mislijo, da je pač agronomska lažja od drugih višjih in visokih šol v Mariboru. Kdor pride na šolo zaradi diplome, ne pa zaradi znanja, se lahko pošteno opeče, saj bo na VAŠ izgubil le leto kot ga je že marsikateri naivnež. Res na šoli ni nekaterih „težkih" predmetov iz gimnazij, so pa nekateri specifični predmeti, ki so hujši kot marsikateri gimnazijski. Torej bruc, ne delaj si iluzij, ne misli si, da boš zlahka prišel do diplome, še zdaleč ne. Če si prišel v Maribor boš moral študirati, pa ni važno na katerem visokošolskem zavodu si vpisan.

Kaj sem si predstavljal kot bruc? Zakaj sem prišel v Maribor, kam sem prišel in kako sem se znašel v mestu pod Pohorjem? Kaj sem pričakoval in kaj se je izpolnilo od pričakovanj? Kako in kaj je na šoli z zvezo študentov, morda kaj dela ali spi spanje pravičnih, je na šoli možno znanstveno raziskovalno delo ali ne? Na ta vprašanja bom skušal nekako odgovoriti.

V Maribor sem prišel, da se izpopolnim v znanju svoje stroke. Pričakoval sem že od prvega dne strokovna predavanja. Zelo sem se motil, kajti prva predavanja smo imeli iz biologije, kemije, matematike, strojništva, ki pa je le neka oblika fizike. Na prvi pogled bi vsakdo mislil: kaj je treba biologije ali kemije? Povem vam, da kolikor sem slišal na predavanjih, toliko mi bo prišlo v življenju prav. Ko sem slišal, da je na šoli „le" pet izpitov pogoj za vpis v drugi letnik, sem takoj začel graditi gradove v oblakih. Predvideval sem, da bom imel pogoje ob zmernem študiju že v aprilu. Pa sem se zmotil. Večina predmetov je skupek nekaj kolokvijev. Če narediš vsak mesec en kolokvij ali izpit imaš komaj v septembru pogoje. Za dobrega študenta pa ni problem imeti pogoje za drugi letnik že v maju. Ob rednem študiju še da narediti še kakšen izpit več ali pa se lahko študent tudi izvenšolsko udejstvuje. Med profesorji je veliko razumevanje za takšno delo. Odnos med profesorji in študenti je po mojem prepričanju kar v redu. K profesorjem lahko prideš na razgovor kadarkoli, debatirata pa lahko o čemerkoli. Profesor naše šole je zares svetovalec in ne le klasični profesor.

Na šoli obstaja možnost raziskovalnega dela, profesorji pa so pripravljeni pomagati, dajati iz svojih izkušenj nasvete ter s tem pomagati študentom raziskovalcem. Če bomo študentje razvijali tako dejavnost, bomo dokazali potrebo po visoki šoli, ki bo obogatila naše znanje tudi na področju znanstveno raziskovalnega dela.

Vsak dijak z vpisom na visokošolski zavod postane študent. S tem je avtomatsko postal član Zveze študentov. Kot takšen ima svoje pravice pa tudi dolžnosti. Dolžan je skrbeti za študentsko organizacijo ter za njen ugled. Na naši šoli je organizacija povsem na psu in ni sposobna delovanja. Bruci, na vas je naloga, da jo ob pomoči nekaterih starejših kolegov postavite na noge. Ko boste postali drugi letniki, pa bo vaša dolžnost obdržati organizacijo na nogah. Aktivneje boste morali sodelovati s centralnim Izvršnim odborom SŠ MVZ, saj je sedaj ta stik le preko enega člana. Ta član pa na šoli nima nikomur možnosti poročati o svojem delu, ker študentov na šoli njegovo delo ne zanima. Dolžnost študentov bodočih inženirjev agronomije je, da so vsestransko razgledani in obveščeni o vsem. Agronomi bi morali biti eni najbolj aktivnih študentov, ker bomo le tako lahko premaknili, ko bomo na službenih mestih v kmetijstvu, razmere v kakeršnih trenutno smo.

To je nekaj mojih misli. Hotel sem zapisati mišljenje študentov VAŠ, vendar jih nisem uspel dobiti na razgovor, ker se jim je stvar zdela nezanimiva. Že iz tega se vidi njihov neaktiven odnos do organizacije in do drugih študentov.

TONE CERJAK

Višja pravna šola

Višja pravna šola je visokošolski zavod, ki vzgaja za posamezna področja oziroma panoge gospodarstva, kakor tudi za področja družbene dejavnosti strokovnjake z višješolsko pravno izobrazbo. Veliko pomanjkanje pravniških kadrov na vseh področjih družbenih dejavnosti je leta 1959 spodbudilo takratnega predsednika Vrhovnega sodišča SRS tov. Vlada Krivica, da je sprožil misel o ustanovitvi VPŠ v Mariboru.

Podružnica Društva pravnikov v Mariboru je leta 1959 imenovala poseben iniciativen odbor za ustanovitev šole. Prva

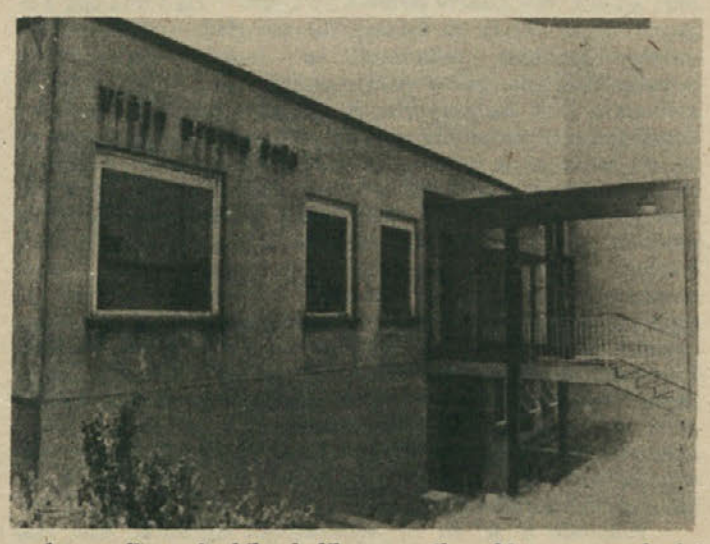

naloga odbora je bila, koliko pravnikov bi v severovzhodni Sloveniji potrebovali v pravosodju. Rezultat – 370 pravnikov takoj in 400 v naslednjih 5 letih. Šola je bila ustanovljena z zakonom, ki ga je sprejela Ljudska skupščina LRS – zakon o VPŠ 1960 v Mariboru (Ur. l. LRS 23-150/60)

ZAČETEK DELA NA ŠOLI

Za prvi vpis je bilo značilno izredno majhno število rednih študentov (28) po drugi strani pa veliko število izrednih (249). Vzrok za tako malo število rednih študentov, ki so vedno iz vrst mladih, torej po končani srednji šoli je v tem, da ima vsak mlad človek velike načrte za svojo življenjsko pot in željo po realizaciji teh načrtov. Na drugi strani pa začetno nezaupanje do šole, ki naj bi vzgajala doslej še neznan profil kadrov, znan že drugod po svetu. Tovariši, ki pa so vsa povojna leta delali na odgovornih mestih, ki so terjala zlasti visokošolsko pravno izobrazbo le-te niso imeli zato, ker so bili udeleženci NOB oziroma so se intenzivno vključili v našo povojno izgradnjo in seveda takšno delo ni dopuščalo rednega študija. Razumljivo je, da so se zlasti ti oprijeli priložnosti, ki je do takrat niso imeli ter se z velikim zaupanjem in v velikem številu vpisali na šolo, da nadomstijo zamujeno.

Že po dveh letih od ustanovitve VPŠ so se na univerzah pojavili dvomi o umetnostni stopnjevanega študija. Tako je Pravna fakulteta v Ljubljani leta 1966 prešla na enoten študij prava. Prvostopenjski študij prava zlasti pa njegovo umestnost smo branili v iskanju prepričljivih argumentov o umestnosti takšne vrste študija v posameznih državah zapadne Evrope, najbolj pa z stališči tistih, ki takšne kadre potrebujejo. V ta namen je bila izdelana anketa, ki jo je obdelal Ekonomski center v Mariboru. Anketa je zajela delovne in druge organizacije. Na vprašanje, zakaj se odločajo za kadre z višjo pravno izobrazbo, so anketiranci odgovorili, da profil, ki ga daje šola, ustreza, ker njeni diplomanti poznajo pravne predpise ter za to delajo sistematično in z veliko odgovornostjo. Anketa je pokazala, katera so najustreznejša delovna mesta: pravni referent, upravnik, tajnik oz. sekretar, vodja kadrovskega sektorja, vodja splošnega sektorja itd. za področja gospodarstva, za negospodarska področja: tajnik samoupravnih organov, sekretar, v glavnem za delovna mesta, ki zahtevajo vodenje upravnega postopka (občine), kontrolorji pri bankah, kriminalisti itd.

UČNI NAČRT IN UČNI PROGRAM

Tako v učnem načrtu kot v učnih programih se daje vse večji poudarek materiji, ki je za delovna mesta, za katera šola vzgaja kadre, najvažnejša. Učni program šola dosledno prilagaja potrebam prakse. Statut, ki ga je šola predložila v potrditev vsebuje naslednji učni načrt:

I. letnik – Uvod v pravoznanstvo; Sociaologija; Politična ekonomija; Ustavno pravo; Javna uprava; Organizacija pravosodja; Gospodarsko pravo; Ekonomika SFRJ; Rodbinsko pravo; Osnove narodne obrambe; Telesna vzgoja.

II. letnik – Evidenca pravnih razmerij; Upravni postopki in upravni spor; Javne finance SFRJ; Osnove civilnega prava I in II; Osnove civilnih sodnih postopkov; Osnove kazenskega prava; Osnove delovnih razmerij in socialne varnosti; Osnove knjigovodstva; Kultura ustnega in pismenega izražanja; Osnove narodne obrambe.

IZREDNI ŠTUDIJ

Statistični podatki kažejo, da število izrednih študentov presega število rednih. Zato je šola organizirala pod okriljem delavskih univerz, ki skrbe za evidenco kandidatov, obveščanje, prostore itd. centre za izredne študente izven Maribora v Celju, Postojni, Kranju. Neposredno pomoč dajejo profesorji šole izrednim študentom v obliki cikličnih predavanj in konzultacij. Po študijskih obveznostih so ti študentje izenačeni z rednimi. Statut jim priznava le olajšavo v manjšem številu pogojnih izpitov za II. letnik. Takšna olajšava naj bo stimulacija za nadaljnji študij.

DOPOLNILNI ŠTUDIJ

V okviru dopolnilnega študija je šola izvedla dva večdnevna seminarja, ki naj bi bila prispevek k izobraževanju že zaposlenih kadrov v delovnih organizacijah. Šola bo to vrsto dejavnosti še v večji meri razvijala v bodoče, ko bo odpravila pomanjkanje strokovnega kadra.

ŠTUDENTI IN NJIHOVA AKTIVNOST

Študentje VPŠ ves čas od ustanovitve enakopravno sodelujemo v organih družbenega upravljanja. Vključeni smo tudi v sam učni proces, saj je postala že redna vsakoletna praksa izvajanje anonimne ankete, v kateri ocenjujemo delo profesorjev in njih učne pripomočke. Menim, da študentje to obveznost izpolnjujemo odgovorno in objektivno ter s tem prispevamo k izpopolnjevanju dela profesorjev. Na žalost pa že nekaj generacij nazaj ni zaživelo delo v svetih letnikov in študentski organizaciji, kjer bi lahko prišle vse težnje študentov do izraza najmočneje. Krivdo lahko pripisujemo le in samo naši nezainteresiranosti. Študentje VPŠ smo povezani s študenti pravnih fakultet v tim. organizaciji Interfakultetni konferenci prava SFRJ. Redno smo bili udeležni pri posvetovanjih in konferencah ter rednih manifestacijah kot je Praviada in Marš pravnikov z govorništvom, ki so vsako leto v drugi republiki. Prav v govorništvu je naš študent dosegel prvo mesto. V izvenšolski aktivnosti naj omenim le nekatere športne uspehe naših študentov. Imeli smo svetovnega evropskega in državnega prvaka v kegljanju, republiškega prvaka v tenisu, atlete, nogometaše itd.

Dušan Najdić

Brucom na VEKŠ

Visoka ekonomsko komercialna šola je edina visoka šola v Mariboru. To pomeni, da je na njej mogoče študirati štiri leta. Diplomiraš lahko dvakrat: na prvi in na drugi stopnji. Vsekakor ima to svoje prednosti. Končaš lahko že po prvi stopnji, če se ti ne ljubi več študirati. Če pa šele po nekem času začutiš veselje do študija in do ekonomije, sploh ni problem nadaljevati. Sicer pa je stopnjevan študij ena temeljnih prvin razvoja mariborske univerze. Kakorkoli so mnenja o učinkovitosti deljena, pa je z našega, študentskega vidika ugodneje študirati po stopnjah. VEKŠ ima rang fakultete. Nudi možnost osemsemestrskega študija, profesorji morajo biti habilitirani. Diplomant II stopnje lahko prične tudi s podiplomskim (magistrskim) študijem kjerkoli, tudi VEKŠ ga občasno organizira. Tudi z zaposlitvijo ni težav. Ekonomisti s končano mariborsko prvo stopnjo, so se v praksi zelo uveljavili, zato jih tudi podjetja z odprtimi rokami sprejemajo. Dobljena teoretična osnova nudi ugodne možnosti za uspeh v vsakdanjem delu. II stopnjo je doslej končalo le

Maribor, Trst, Linz - Alpe Jadran

(NA ROB 2. ZNANSTVENEMU SREČANJU ALPE JADRAN)

Po moji oceni se avtorji zamisli, da bi s stalnimi znanstvenimi posvetovanji o problemih, ki se pojavljajo v prostoru Alpe Jadran, niso zavedali vseh pozitivnih učinkov, ki jih je ta ideja pokazala že letos. V dneh 8.–10. junija 1972 je 2. znanstveno srečanje (po prevodu iz italijanskega izraza, simpozij po naši praksi izražanja) zbral v Trstu že precej več referentov, koreferentov, razpravljavcev in poslušalcev kot lanski v Mariboru, pa tudi tematiko razpravljanja je približal dosti jasneje problemom, ki se pojavljajo v tem prostoru, ga povezujejo kljub političnim mejam, ali pa ga razdvajajo. V osnovi je šlo za optimiranje gospodarstva in investiranja na gospodarskem prostoru sploh in na alpsko-jadranskem prostoru še posebej. Vsaka od visokih šol – ustanoviteljic tega posvetovanja je pripravila po tri referate o različnih vidikih obravnavanega sistema vprašanja. Vsaka izmed njih bo vse referate in koreferate objavila v svojem jeziku (kot so napravile tudi lani). Prihodnje leto je posvetovanje seveda v Linzu, tematika se nadaljuje, šlo bo za oblike sodelovanja v gospodarskem prostoru Alpe Jadran.

Seveda pomeni tak simpozij predvsem dvoje: piko na i nekega daljšega raziskovanja, ki na njem doživi svoj korak pred javnostjo in da avtorjem smernice za nadaljnje raziskovanje: srečanje raziskovalcev, njihove pogovore, izmenjavanje izkušenj, razpravljanje, spoznavanje razlik in stičišč okolja, v katerem delujejo. V našem primeru sta bila oba namena dosežena, bi rekel, v polni meri. Srečali so se ekonomisti, ki se ukvarjajo s sistemsko teorijo, z regionalnimi raziskavami, z vprašanji ekonomske politike in njenih ukrepov za pospeševanje optimiranega gospodarskega razvoja, s transportnimi problemi in infrastrukturo, pa tudi pravniki, ki morajo vse takšne dogovore sporazumno izraziti, ekonomisti, ki jih zanima turizem, pa neekonomisti, ki spremljajo probleme gospodarskega in življenjskega prostora z ekološkega vidika, ohranjanja narave in bistvenih tovrstnih problemov, ki spremljajo današnji gospodarski razvoj.

Za nas Slovence je tokratno posvetovanje v Trstu pomenilo še nekaj več, kar smo občutili vsi, še zlasti naši kolegi, ki so po rodu iz Trsta in Slovenci – domačini. Menda se je na tržaški univerzi, ki obstaja od leta 1901 kot italijanska univerza v mestu Trstu, ki ima seveda bogato slovensko zgodovino, prvič povsem uradno uporabljal slovenski jezik. Rektor te univerze, ki je menda znan italijanski nacionalist, je na slavnostni večerji pozdravil v slovenščini in najbrž prvič v življenju uporabil slovenske besede. V mestni hiši tržaški in v njeni sejni sobi občinskih mož uporabljajo slovenščino večkrat. Uporabljajo jo Slovenci, domačini, izvoljeni za občinske odbornike, a baje je bilo prvič slišati slovensko besedo s predsedstva v tej dvorani. Prvič je bila uradno italijanska beseda, ki je bila sproti prevedena v slovenski jezik. Celotno srečanje je potekalo trojezično, vsakdo je govoril v svojem domačem jeziku, četudi je velik del govornikov obvladal solidno vsaj dva jezika.

Skratka, po moji oceni in oceni številnih sodelujočih je potrebno izreči dr. Tinetu Lahu, dr. Danilu Požarju in ostalim soavtorjem zamisli o tem posvetovanju vsaj trojno zahvalo: za razširitev strokovnih stikov Maribora kot mladega visokošolskega centra, za nacionalno-politične ugodne učinke zamisli in za zbliževanje s krepitvijo koeksistence treh, formalno in politično ločenih regij enotnega družbenega, gospodarskega in življenjskega prostora Alpe Jadran. Učinkovitost in smiselnost te zamisli kaže (ne nazadnje po pomenu, a na koncu omenjen le iz tehničnih razlogov) tudi interes ostalih visokošolskih centrov tega prostora: na posvetovanju so sodelovali tudi predstavniki ljubljanske, reške, zagrebške, celovške in graške univerze, pat tudi profesorji, ki sicer niso uradno predstavljali svojih šol, a predavajo v Anconi in Rimu. Med udeleženci so bili tudi takšni, ki so nedavno kot gostje predavali v ZDA, SZ, ZR in DR Nemčiji, na Finskem, v Angliji in drugod. Iz vseh omenjenih razlogov gre torej za srečanje, ki pomeni nadpoprečno dosti za vse nas.

Matjaž Mulej

nekaj kolegov, ker deluje šele tretje leto, zato še ne moremo govoriti o njihovi uveljavitvi v praksi. Res pa je, da je to edina podjetniško usmerjena popolna visoka šola v Mariboru, ki torej vzgaja diplomirane ekonomiste predvsem za najodgovornejša dela v podjetjih.

Živimo v času, ko se znanosti, predvsem družbene, zelo hitro in intenzivno razvijajo. Študijski program fakultete se mora temu prilagajati, ker mora biti nekaj let pred prakso. Zato so česte tudi spremembe in dopolnitve študijskih vsebin na VEKŠ. Ob tem imamo aktivno vlogo študentje, naše prizadevanje je usmerjeno predvsem k sodobnejšim metodam študija. Predavanja ex catedra naj bi počasi odstopila mesto raznim oblikam aktivnega vključevanja študentov v študijski proces. Tudi klasični odnos profesor–študent na izpitu mora slej ko prej izgubiti sedanji pomen, zamenjajo naj ga objektivnejše in popolnejše metode preverjanja znanja in dela, kjer uspeh ne bo odvisen le od nekaj bolj ali manj posrečenih trenutkov. Klima na VEKŠ je relativno ugodna takim prizadevanjem, ker elemente sodobnejšega sistema mnogi profesorji vgrajujejo v svoje predmete. Žal pa smo nekoliko omejeni z objektivnimi danostmi (sredstva, prostori, kadri)

Bistvo prizadevanja študentskih organizacij pri nas in sploh po šolah je razvijanje samoupravnih odnosov, hkrati pa izkoriščanje obstoječih možnosti za vplivanje na celotno delo zavoda v kar se da veliki meri.

In obstoječe možnosti, ki jih izkoriščamo, so: aktivnost predstavnikov v pedagoško znanstvenem svetu, svetu šole in študijski komisiji, občasno pa tudi zbori študentov, kjer razpravljamo o perečih študijskih vprašanjih. Koliko je prizadevanje študentov uspešno, je odvisno od študentov samih. Važno za nas vse je, da se angažiramo, in da nam včasih ni žal ne časa ne truda, ko želimo kaj doseči. V glavnem tako ni posebnih težav, ker so odnosi med študenti in profesorji na VEKŠ dobri in daleč od neke akademske vzvišenosti. Ni redkost, da se tudi kak profesor priključi pogovoru skupine študentov, in nato enakopravno razpravljajo o čemerkoli. Tudi v predavalnicah, posebno pri manjših skupinah, kdaj pa kdaj razpravljamo s profesorji. Kolikor mi je znano in lahko primerjam z drugimi fakultetami (pa tudi višjimi šolami), so ti odnosi na VEKŠ precej boljši kot drugod. Upamo seveda, da se z razvojem in naraščanjem ugleda ne bo nič poslabšalo. Zavedati se moramo, da so interesi tako študentov kot profesorjev v bistvu skupni, in da smo vsi kolegi, le da nekateri več znajo.

Študij ne zahteva nadčloveških naporov, še posebej zato ne, ker je za literaturo poskrbljeno. Sposobnemu človeku (in komur je uspelo končati srednjo šolo brez večjih težav, prav gotovo ni nesposoben) je potrebno pridobiti le nekaj samostojnih delovnih navad in smisel za organizacijo študija. To dela vsakomur največje težave, ker so navajeni srednješolskega prilagajanja k učenju. Vendar, kdor obiskuje v glavnem vsa predavanja (ki jih je manj ur tedensko kot v srednji šoli) in se pravočasno spravi k izpitu (izpitni roki so skoraj vsak mesec), temu ostane obilo prostega časa. Niti predmetov se vam ni treba bati, ker niso preveč zahtevni. Politična ekonomija, na primer, ti postane kmalu zelo zanimiva, če le imaš zato smisel in zanimanje, dala ti bo moč razumeti marsikatere sodobne družbene in gospodarske pojave. Ali matematika: polovica snovi bo gimnazijcem znana in ne bo težav. Sploh pa pri kateremkoli predmetu: potrebno je pridobiti zanimanje zanj, kar ni težko, in študij bo tako skoraj zabava.

Kaj lahko torej pričakuje bruc, ki se vpiše na VEKŠ? Vključi se v mlado in dinamično organizacijo, ki mu nudi sodoben in dobro organiziran študij, kot diplomant pa ima izredno mnogo možnosti uveljavitve. Kot študent pa bo imel možnosti vplivati na delo šole in na študentsko delovanje v Mariboru. Ne nazadnje: tudi Katedra je odprta vsem in vas pričakuje.

Davorin Kračun

Pa še nekaj: Krpan, naš zaščitnik, vsako jesen sprejme zeleno brucovje med stare bajte. Vsekakor mora vsak pravi vekševec na velikem brucovanju dobiti na glavo nekaj soli in se spustiti po Krpanovem drču, potem ko se je v veličastnem sprevodu pokazal mariborskemu meščanstvu.

Višja tehnična šola

Ob nenehnem tehničnem razvoju našega gospodarstva se je izkazalo, da nam primanjkuje strokovnjakov, ki bi imeli izobrazbo tehnične smeri ter možnost dela v operativi.

Zavoljo tega je skupščina SRS ustanovila leta 1959 višjo tehnično šolo, ki naj bi do neke mere pokrivala področje Slovenije in predvsem Štajerske s tovrstnimi strokovnjaki. VTŠ je visokošolski zavod, ki izobražuje inženirje, t. j. tehnične strokovnjake na ravni med tehnikom in diplomiranim inženirjem. Šola jih usposablja za delo na številnih inženirskih mestih, ki ne zahtevajo polne fakultetne ali visokošolske izobrazbe, vendar pa daje šola podlago za nadaljevanje študija na ustreznih visokošolskih šolah oz. fakultetah.

ORGANIZACIJA ŠTUDIJA

Predavanja na šoli trajajo dve in pol leti (5 semestrov), absolventski staž pa je 6 mesecev po zadnjem semestru. Petsemesterski študij je organiziran v skladu s predlogom novega statuta šole, ki ga skupščina SRS še ni potrdila. (Če do potrditve ne pride, bodo predavanja samo štiri semestre.)

Za uresničevanje pedagoških nalog ima šola naslednje oddelke, odseke in druge organizacijske enote:

1. Oddelek za strojništvo:
a) tehnološki odsek
b) energetski odsek
c) odsek tekstilne tehnologije

2. Oddelek za elektrotehniko:
a) odsek za energetiko
b) odsek za elektroniko

3. Oddelek za gradbeništvo in komunalo:
a) operativni odsek
b) komunalni odsek

4. Oddelek za kemijo

5. Oddelek za izredni študij

Po končani diplomi dobijo diplomanti naziv inženirja strojništva, elektrotehnike, gradbeništva, kemijske ali tekstilne tehnologije.

MOŽNOSTI IZOBRAŽEVANJA IN ZAPOSLITVE

Vsi oddelki VTŠ imajo dobro opremljene laboratorije, kjer se študenti dodobra spoznajo z materiali, ki jih bodo v praksi uporabljali. Prav tako šola organizira najrazličnejše seminarje, posvetovanja in strokovne ekskurzije, kjer študentje praktično vidijo svoje bodoče delo in spoznajo samo tehnologijo dela.

Popraševanje po diplomantih VTŠ je večje, kot so zmogljivosti šole. Oglejmo si nekatera najznačilnejša delovna mesta, ki jih diplomanti VTŠ lahko zasedejo:

obratovodje, izmenski inženirji, vodje gradbišč, vodje kompliciranih avtomatiziranih elektronskih naprav, vodje električnih central, kalkulanti, planerji, konstrukterji, gradbeni inšpektorji, tehnični vodje, prav tako pa je možna kombinacija študija npr. tehnika in komerciala.

M. Vraničar

Pedagoška akademija

Srednješolec, maturant, bruc, ali veš, kaj je pedagoška akademija? Ali veš, na kakšno šolo se boš vpisal, če se boš vpisal na PA? Če ne veš, bi ti rad pomagal iz zagate.

Pedagoška akademija je eden izmed šestih visokošolskih zavodov v Mariboru. Akademija ima status višje šole, je pa izobraževalno vzgojni in znanstveni visokošolski zavod, katerega namen je vzgojiti in izšolati učitelja za razredni ali predmetni pouk na osnovni šoli. Poglejmo, kakšna šola je pravzaprav pedagoška akademija, kakšne študijske razmere vladajo tod, kakšni so odnosi med študenti in profesorji in kako je z organiziranostjo študentov na pedagoški akademiji:

Študij na šoli traja štiri semestre, torej dve leti. Na šoli je študij organiziran tako, da ima akademija študijske smeri, oddelke in predmetne skupine. Študijske smeri so: razredni pouk v osnovni šoli, predmetni pouk in predmetni pouk v strokovnih šolah in izobraževalnih centrih. Te študijske smeri imajo oddelke. Ti so eno- ali dvopredmetni. Teži se po tem, zlasti na ljubljanski pedagoški akademiji, da bi enopredmetne oddelke ukinili, vodstvo PA in profesorji na teh oddelkih v Mariboru pa teh tez niso sprejeli.

Na mariborski akademiji je enajst oddelkov z dvajset študijskimi skupinami.

Oglejmo si preglednico študijskih skupin, da pa se bomo dotaknili tudi študijskih razmer na šoli, je ob skupinah navedena tedenska obremenitev študentov, izražena v urah, za vse štiri semestre.

skupina	I. sem.	II. sem.	III. sem.	IV. sem.
slovenščina-angleščina	32	34	31	27
slovenščina-ruščina	32	34	31	27
slovenščina-nemščina	33	33	31	27
slovenščina-srbohrvaščina	31	33	30	27
angleščina-ruščina	31	33	30	27
angleščina-nemščina	32	32	30	27
ruščina-nemščina	32	32	30	27
zemljepis-zgodovina	34	30	29	27
biologija-kemija	34	32	28	32
matematika-fizika	32	33	27	24
tehnika-fizika	35	35	32	30
likovni pouk	32	33	30	28
glasbeni pouk	33	34	28	30
razredni pouk	26	28	31	24
telesna vzgoja-biologija	34	35	31	34
telesna vzgoja-zemljepis	32	32	33	30
telesna vzgoja-ruščina	32	36	33	29
telesna vzgoja-angleščina	32	36	33	29
telesna vzgoja-nemščina	33	35	32	29
kov. pouk s tehnologijo	33	27	26	30

Iz te preglednice ni vidna dejanska obremenitev, ker niso vštete ure telesne vzgoje (2 uri tedensko) za prvi in drugi semester in ure obveznih hospitacij in nastopov za tretji in četrti semester. Prav tako ne smemo pozabiti na pedagoško prakso, ki jo mora študent opraviti v semestralnih počitnicah za prvi in prav tako za drugi letnik.

Na pedagoški akademiji deluje študentska organizacija, ki ni med najbolj delavnimi, kar nam dokazuje nezainteresiranost za študentsko gibanje nasploh. Zopet se lahko vprašamo, kdo je glavni krivec? Odgovora, ki bi nam povedal rešitev iz te mizerne situacije ne bomo našli, eden glavnih krivcev je pa gotovo preobremenjenost.

Pedagoška akademija je vsekakor šola, ki bi po svoji funkciji in specifičnostih družbenega položaja, za katerega se izobražujejo in tudi vzgajajo njeni študentje, mogla in morala dati študente, ki bi bili aktivni na vseh področjih študentskega gibanja in vzgojno-izobraževalnega procesa samega. Lahko se sicer pohvalimo s tem, da so posamezniki postali vidne osebnosti študentskega življenja v Mariboru; to pa nas ne sme zadovoljiti in nas tudi ne zadovoljuje. Študentje, ki so aktivni, so v marsičem oškodovani, med drugim se podaljšuje tudi doba njihovega študija.

Mislim, da so nam vsa dejstva, ki smo jih spoznali, povedala svoje in nas opozorila na napake, ki jih delamo sami.

Ko govorimo o pedagoški akademiji, ne smemo pozabiti na nastajanje novega univerzitetnega centra v Sloveniji. PA ima vse možnosti, da postane štiriletna šola. Počasi se pa že realizirajo zamisli o novem šolskem objektu, ki naj bi postal temelj nastajajočega univerzitetnega središča. Podaljšanje študija in nova zgradba pedagoške akademije je pa tudi največja potreba in največja želja vseh na šoli.

EDVARD PUKŠIČ

NEDOKAZLJIVI DOKAZI

Časi, ko sem lahko neprizadet in miren hodil po slovenskem prostoru, ne da bi vsaj za trenutek posumil v nepretrgano razvijanje rodne dežele, njeno naraščajočo kulturno in etično silo, so pomenili nekritično obdobje samoupravne prakse. V začetku petdesetih let, ko si administracija, ki je pospeševala preobrazbo centralnega vodenja v avtonomno, še približno ni mogla predstavljati razvojnosti samoupravnega fenomena, je imel glavno pomembnost Red, pa bolj plan kot produktivnost. Preokret, ki mu je priča sedanja populacija, priča, da smo produktivnost dvigovali po hierarhiji ekonomskih terminov, hkrati pa smo zanemarjali (poleg številnih ekonomskih vzrokov) sociološkost proizvodnje in človeške odnose. Tovrstna aplikacija marksističnega nauka bi bila verjetno res marksistična – saj nazadnje Marksova ekonomska teorija ni le ponaredek klasičnih buržoaznih kvazi teorij, ampak poudarja Č l o v e k a. Kratek pogled nazaj nas torej razžalosti, še posebej, če se spomnimo tudi situacije in prognoz jutrišnjega dne. Vendar ne preveč. V človeški naravi je, da se kakor hitro zadosti svojim minimalnim potrebam po prehrani, prebivališču, relativno lahko prilagodi venomer neoptimalni situaciji.

Venomer smo poudarjali, da je kultura vsaj toliko stara kot človek. V osnovni šoli so nam pripovedovali o Altamiri in še daleč nazaj. In ko gledam slovenski kulturni dejavnosti med razkrečene noge, nemalokrat zagledam identično, popolno, normalno, pričakovano in sploh – enako sliko kot v ekonomski dejavnosti. Na kratko: strinjam se z mnenjem dr. Dedijerja, ko pravi: „Bolje se počutim v Bohinju med kmeti kot v Ljubljani med intelektualci. Kar preveč se kulturniki žro med seboj . . . trije kulturniki, pet strank . . . Še zdaj ni gotova niti ena zgodovina Slovenije, isto velja za slovar slovenskega jezika. Nihče se še ni lotil enciklopedije Slovenije. To pa so tri stvari, ki so odločilnega pomena za kulturo naroda." Tako torej dr. Dedijer. Po drugi strani pa našemu kulturnemu „primanjkljaju" navkljub Slovenija redi brezštevilne mlade in stare, lepe in grde, inteligentne (pa tudi ne) filozofe, mistike, teoretike, mojstre polemik, pisce edinoveljavnih in (ne)priznanih miselnih projektov. Ali je Prešernova podoba tale ali katera druga? A je treba Dramo postaviti na glavo ali na noge? A ni Maškarada dober film? A je Josip Vidmar res pravi trenutek pisal o s l o v e n s k i h trenutkih? A niso vsi ti trenutki le njegovi? A ni Pirjevec zgolj pozersko odločno pokazal leporečne, pa dokaj slabe in nepreprečljive zobe Vidmarju? Gibamo se, sodelujemo, enaki smo si v ugotovitvi, da je kritika koristna. Vendar je kulturna prizadevnost slovenskega prostora prerevna in premalo pomembna za plejado kritikov vseh vrst, ki si zaslužijo ali pa tudi ne to ime. Tako kot Dedijer misli, misli večina ljudi, najbrže tudi večina kulturnih delavcev. Vendar smo zopet tako preklicano navajeni, da je naše osebno mnenje gonilo nas in naše notranjosti, poklicnost in javnost dela pa nam intenzivnost lastnega prepričanja zmanjšujeta. Kaj storiti? Obesiti pero na klin in zagrešiti zločin do svojega še ne prosvetljenega naroda? Ljudstva nepismenih . . .

In ponovno se spomnimo gospodarstva, partije, izumiteljstva. Da, izumiteljstva! Mar porazno stanje prijavljenih inovacij in patentov (op. p.: glej Katedro 12, 1972, Nesorazmerja jutrišnjega dne) ne izpričuje dovolj jasno pripravljenost ljudi za povezovanje besede in akcije? Kako prozorna in nedokazljiva korelacija, vendar je še nihče ni zanikal. Posebna rasa smo, ki napreduje, ki je neprestano nezadovoljna s seboj, ki besedno dognano pokaže pravo pot naprej, ki pa se tudi leta in leta obira preden stopi na pravo pot. Res čudni ljudje. Ekonomski scenarij za leto 2000 nam obeta razvito industrijsko družbo s prav tolikšnim narodnim dohodkom per capita, kot ga imajo sedaj razvite dežele (ZDA, Švedska, Anglija). O. K., napoved Hudsonovega inštituta nas lahko srčno veseli, toda kaj, ko bomo zopet capljali zadaj. V obdobju, ko bomo predstavljali razvito industrijsko družbo, bodo danes razvite dežele prestopile meje poindustrijske družbe. Narodni dohodek: 4000 do 16000 dolarjev. In zakonitost zaostajanja se nadaljuje v 21. stoletje. Razviti postanejo bogatejši, revni relativno revnejši. Tudi partija tega prepada ne mora zmanjšati; ideologija in ekonomija sta dve nezdružljivi kategoriji. Embargo in ekonomska blokada, simbola povezanosti teh dveh pojmov, sta že zdavnaj kompromitirana. Torej? Kako dalje? Jasno in odločno, to pravijo politikant, nadebudni linijski novinar, predsednik društva za varstvo ptic nepevk, partijski sekretarji. KAJ JE JASNO? IN KAJ JE ODLOČNO?

D. Z

ALIENACIJA KOT JEDRO ČLOVEŠKOSTI

Dilema, ali je človek kot najvišje razvita oblika življenja odtujen svojemu bistvu samo v pritiklinah ali pa je alienacija temeljna in splošna determinacija človeške biti, je bilo osrednje in eno najtežjih vprašanj, s katerimi se je mučila vrsta mislecev, in ki še vedno vznemirja številne duhove.

Koncepcija kriterijev in kratkih definicij pojmov, s katerimi operiramo, je gotovo primarno opravilo; naloga, ki jo moramo razrešiti še pred pričetkom vsakršnega razglabljanja. Tako nam človek – psihološko gledano – v vsej svoji kompleksni bitni razsežnosti dejansko predstavlja problem, ki ga ni mogoče zajeti v sklop običajne definicije, marveč je nujno, da ga v okviru njegove imanentno dinamične funkcije determiniramo kot kategorijo, ki jo je mogoče razlagati samo po delnih celotah, ki se dejansko kažejo kot neločljivo povezani sestavni deli človeške integritete. Človek je družbeno bitje; kot takšno se nam kaže v viziji večdimenzionalnosti, samostojnih celostnosti, ki so rezultat funkcije transcediranja, ta pa je v odnosu do živalskega sveta lastna samo človeku. Ena izmed takšnih „samostojnih celostnosti" je prav gotovo kategorija časa, ki jo homo sapiens doživlja na povsem svojstven način; z njo je namreč predeterminiran, v njej živi in se vanjo tudi uresničuje – beg iz nje ni mogoč. Vrh tega pa je obremenjen z zavestnim spoznanjem nje same ter njene neubežljivosti . . .

Po svojem izvoru je alienacija marxistični strokovni termin in pomeni najprej odtujenost človeka od svojega lastnega bistva, (esence) kasneje pa tudi od sočloveka, družbe, njene nadstavbe ter produkcijskih sredstev in razrednih odnosov. Teorija sicer pozna kategorizacijo tega pojma, v kateri razlikuje lestvico posameznih vrst in načinov odtujenosti, kar pa za konkretno razglabljanje predstavlja drugorazredno okvalifikacijo in preostane le še abstrahiranje tega pojma.

Dejstvo je, da je samo človek kot primer razvojnega skoka v naravi živih bitij sposoben dolgočasiti in kratkočasiti se – edini je sposoben dojeti zavestno spoznanje časovne ujetosti; čas je namreč kategorija, ki se loči od prostorske kategorije po dinamiki in trdimo lahko, da leži prav v dinamični funkciji kategorije časa centrifugalna učinkovitost, ki odtujuje človeka samemu sebi. Časovnost kot spoznavni pojem je težje dojemljiv, usodnejši in temačnejši od prostornosti, kar potrjuje tudi Einsteinova relativnostna teorija, ki pravi, da nekje v praneskončnosti prehaja prostor v čas.

Psihologi trde, da živalski svet časa ni sposoben zavestno doživljati; ko npr. opazujemo lenarjenje živali, vnašamo v svojo subjektivno predstavo samo lastne emocije dolgočasnosti, česar žival sama ne more dojeti in se tega tudi zavesti. Dolgočasje je mogoče le tam, kjer nam uspe miselno zajeti prihodnost in prav tej težnji, približevanju prihodnosti sedanjemu trenutku pravimo dolgočasje. Smo torej subjekti prihodnosti, kajti venomer živimo za to, česar še ni. Uresničujemo se torej v bitnih možnostih izhajajočih iz potencialne prvine v nas samih, zmožnosti tvoriti prihodnost – in ker sedanjosti praktično ni, tudi preteklost in z njo Zgodovino . . .

Človeški subjekt je nestrpen pri premagovanju težnje po prihodnjem. Živi v sedanjosti in je sestavljen iz samih navzočih trenutkov, ki si vsakikrat podeljujejo absolutno veljavnost ter nagonsko pozabljajo pretekle trenutke in se nagonsko boje prihodnjih. Doživlja torej dramo bega pred vezavo svojega trenutkarskega življenja in strahu pred nečim, čemur še ni kos: zavestno celostnostjo. Sedanjost je le infinitezimalno majhen val, ki nezadržno drsi po časovnem horizontu ter pušča za sabo sled preteklosti, pred sabo pa požira prihodnost; je neskončno drobna črtica med preteklostjo in prihodnostjo.

Bistvo odtujenja se torej kaže z begom pred vezavo na svoje trenutkarsko življenje v premagovanju težnje in sle po prihodnjem, ki je daleč, a abstraktno dovolj blizu, saj ga od sedanjosti loči le dinamična kategorija časa.

Iz te kronološke nestrpnosti nam je potreben beg: beg, ki naj bi uresničil iluzijo premagovanja časovnosti, katere stopnja premagljivosti se kaže v jakosti procesa dezalienacije, razomamljenosti – povratka z bega. Torej je vsakršno opravilo, „ki nas kratkočasi" omama, s katero poskušamo uiti iz kletke časa, kamor smo ujeti. Tudi delo. Povsem dezalienirani ali razodtujeni bi bili le v primeru, če se ne bi ukvarjali z ničemer (niti fizično, niti umsko) bili bi totalno neangažirani ter se uresničevali le v času samem, po njegovem konstantno dinamičnem principu. Sedanjost ni naša domačnost tuja nam je – od tod pa tudi težnja po alienaciji ali odtujenosti.

Marx je v svojem času uspel najglobljе prodreti v bistvo alieniranosti in je zategadelj, ker je celokupno človekovo življenje osredotočeno na proizvodnjo materialnih dobrin, videl v delu osnovno odtujenost. Tako marxist prof. dr. Svetozar Stojanović v svojem delu: „Izmedju ideala i stvarnosti" obuja Marxovo misel: v odtujenosti dela leži po mojem mnenju izvir drugih oblik alienacije; politike in države, religije, odtujenosti zavesti, odtujenosti potrebe. Alienirani subjekt je po Marxu neočlovečeno, a dezalienirano očlovečeno bitje. On je pojmoval odtujenost kot konflikt med esenco in eksistenco, pa je zategadelj nakazal tudi družbena sredstva za odpravo nje same – z ukinitvijo razredov in privatne lastnine, družbene nadstavbe in družine bo izginila tudi alienacija. V „ranih radovih", pravi Karl Marx na strani 242–243 naslednje: „Zaradi tega je pozitivno ukinjanje privatne lastnine kot prisvajanje človekovega življenja tudi pozitivno ukinjenje vsakršne odtujenosti, torej povratek človeka iz religije, države itd. v svojo človeškost, to je družbeno eksistenco".

Če leži moč odtujevanja v času, potem bi bila totalna dezalienacija mogoča le s hkratno zmago nad časom samim in ne kot pravi Marx, da jo je mogoče z družbenimi sredstvi povsem odpraviti. V tej tezi, ki sem jo postavil preden mi je prišlo v roke imenovano Stojanovićevo delo, me verificira tudi Stojanović sam: „Danes medtem ne moremo več verjeti v možnost popolne in definitivne odtujenosti, ki jo je Marx vezal na komunistično bodočnost. Vedno bo obstajala možnost, da se človekova dejavnost in produktivnost odtuji od njega." (Ibd, str. 39) Tako vidimo popolno kontradikcijo med citatoma. Marx: „Iz tega sledi, da je pozitivno odpravljanje privatne lastnine kot prisvajanje človeške osebe pozitivno odpravljanje vsakršne odtujenosti . . ." (Rani radovi, Zagreb 1961, 242–243).

Torej vidimo, da se nam alienacija prej kot slej prikaže kot groza, tesnoba, kot nepremagljiva bojazen pred nesmislom. In če je res, da leži moč te neznanskosti v času samem, potem je to čemur pravimo danes odtujenost, le delček zmage nad kozmično odtujenostjo, kot ji z vso pravico pravimo. Človek je torej v bistvu odtujen samemu sebi in ne le v pritiklinah zato tudi v vegetativnem dremežu ne odkrivamo svojega stanja, doživljamo ga le, ko se iz njega prebujamo in spoznavamo grozljivost časa za seboj in pred seboj. Takrat spoznamo tudi potrebo po naporu v povezovanju razdrobljenega jaza, kajti čas nas drobi, raztresa in razpršuje ter onemogoča sklenjenost in celotnost biti.

In sedaj nastopi ključno vprašanje: če sem prišel do zaključka, da je alienacija človekovo bistvo, potem prihajam v nerazrešljivo protislovje s klasično definicijo, da je alienacija odtujenost človeka od svojega bistva, kar pa takoj najavi ponovno rojstvo novega vprašanja: kaj je človekovo bistvo? Ali je človek bližje lastnemu bistvu takrat, ko se z nečim ukvarja in je torej omamljen ali takrat, ko se v popolni, totalni dezalienaciji uresničuje le v časnosti sami? „Gotovo se ne kaže človekovo bistvo le v kreativnosti kot je trdil Marx, marveč tudi v destruktivnosti. Popolni so le bogovi in ne človeška bitja. Samo pri njih pride do skladja med možnostjo esence in existence." (Stojanović). Tudi do te teze o vprašljivosti hipoteze možnosti skladja med človekovo esenco in eksistenco, sem se sprva dokopal sam ter jo našel verificirano v navedeni izjavi, pa tudi v istem delu na strani 26 z navedbo misli Gaja Petroviča: „Moja teza je torej, da pomeni za Marxa samoodtujenje odtujitev človeka od samega sebe, da se človek odtujuje od svojega bistva, in da se to bistvo ne more razumeti niti kakor del (obči, pretekli ali bodoči) njegove faktičnosti niti kot neka od te neodvisna izvenprostorska ideja, marveč kot človekova zgodovinsko dana možnost. In naprej: „. . . v bistvu je odtujenost človeka od samega sebe njegova odtujenost od lastne človeškosti. Torej, samoodtujeni človek je človek, ki v resnici ni človek; dezalienirani človek bi bil človek, ki v resnici je človek." (podčrtal J. Z.).

Odtujenost je človeku lastna je njegovo bistvo in možni so relativni procesi dezalienacije, medtem ko bi bila njena absolutizacija mogoča le s hkratno zmago nad časom samim. Tako lahko jakost alieniranosti presojamo po stopnji omame, s katero begamo iz prisotne dejanskosti. In tako vidimo, da so dejansko prava mamila čarodejno sredstvo za ustvarjanje zlaganega sveta, ki nam ne pomaga premagati časovnosti le v tolikšni meri, da bi si približali njegovo oddaljeno resničnost, marveč nas posadi tudi v še tako oddaljeni in sanjavi svet, ki bi ga tudi z abstrahiranjem prisotnosti časa ne bili mogli doseči. To pa bi bila ena od najtežjih oblik odtujenosti.

Seveda pa ne smemo prisoditi prevelikega poudarka kozmični alienaciji, kajti to nas dokaj hitro popelje v patologijo duhovnega udobja, duhovne romantike in družbeno-politične indiference. Torej: totalna odprava alienacije, kot si jo je zamišljal Marx, ni mogoča zaradi njene globlje in specifične nravi, so pa mogoči in celo nujni delni procesi dezalienacije, ki naj POSKUŠAJO pripeljati človeka k enemu od njegovih bistev . . .

JOŽE ZAGOŽEN

Slovenski popevki na rob

Še en festival zabavne glasbe je, bogu bodi hvala, za nami. Hvala pravim zato, ker je takih festivalov v naši domovini zajetno število. Gledalec naše TV (ta nas z dogajanji na festivalskih odrih seznanja redno in povsod) mora imeti dobršno mero potrpljenja ali pa biti velik privrženec tovrstne glasbe, da zdrži ob sprejemniku. Kar poglejmo: Beograjska pomlad, Šlager sezone, Zagreb, ki mu je letos skorajda odklenkalo), Vesela jesen, festival v Skopju, Split, Pesem poletja, Slovenska popevka . . . Če še k domačim festivalskim specialitetam prištejemo kakšen San Remo ali pa evrovizijski festival, je mera že kar polna. Pri tem raznih festivalov narodnozabavne glasbe (od domačega Ptuja do festivala dalmatinskih pesmi) sploh ni treba jemati v obzir. Poprečno vzeto je na TV vsak mesec ena sobota rezervirana za festivale. Nič čudnega torej ni, če smo Jugoslovani muzikalen narod – saj televizija vestno skrbi za glasbeno vzgojo.

Kdor poje – ne misli slabo. Tako pravi pregovor, ki ga na TV poznajo (in seveda vsi organizatorji festivalov). Zanimivo bi bilo – kljub pregovoru – zbrati podatke, koliko nas festivalsko veselje vsako leto stane. Človek bi številke lepo seštel in napravil primerjavo. S čim? Če bi rekla, da s sredstvi, ki jih izdamo za organizacijo nastopov pevskih zborov (najboljših seveda), bi mi kdo očital, da se zavzemam za nekaj, kar je meni všeč. Kakšna bi bila primerjava s sredstvi, ki jih dobijo za svojo dejavnost amaterske gledališke skupine? Kakršenkoli bi že bil rezultat primerjave, eno je nesporno: festivalov imamo toliko, da nas ni treba biti sram. In kaže, da nas tudi v prihodnje ne bo.

Ker je bila Slovenska popevka na programu festivalov pred kratkim, naj mi bo dovoljeno zapisati nekaj besed. Ne o glasbenem delu popevk, tudi ne o njihovi kvaliteti. In misli, ki naj bodo izrečene ne veljajo zgolj za ta festival. Gre za nekatere stvari, ki so pri festivalih te vrste – kaže – obrobnega pomena. Zadnje čase je postala festivalska moda, da pevci pokažejo svoje sposobnosti tudi tako, da pojo v jeziku, ki ni njihova materinščina. Na Veseli jeseni so se pomeniti v poznavanju slovenskih dialektov, na Popevki 72 pa še v izgovorjavi slovenskih vokalov in zvočnikov. Tako smo zdaj dobili deklico, ki ima pegasta lička (spomine na srečne dni z njo obuja Arsen Dedič), poslušali smo lahko, kako pozvanjajo ljubljanski zvonovi (in se veselili ob „prisrčnih" spakovanjih Ljupke Dimitrovske).

Seveda ni bila Slovenska popevka tista, kjer bi najprej lahko slišali take izvedbe. Že zdavnaj prej je Ivica Šerfezi hodil mimo „hišce, ki ob cest' stoji", že dolgo naj bi bila njegova žena – in vse druge – doma, kjer bi čakala „na moža" . . . Potem so prišli v staro domovino The Vadnals in navdušili vesoljno slovensko narodnozabavno poslušalstvo z „enim gvažkom, ki je prazen".

Zamisel o originalni izvedbi pevcev torej ni samo stvar Slovenske popevke, zato naslednje ugotovitve veljajo za vsak festival, kjer so na programu take interpretacije. Gre za naslednje: ako se pevec odloči, da bi pel v tujem jeziku, potem se naj nauči pesmi (izgovorjave) tako, kot je treba. Dober pevec se pač ne bo veselil, če ga nekritični del poslušalstva začne kovati v zvezde, ker tako ljubko napačno izgovarja tuje besede. Poskusil bo pegastemu dekletu reči res dekle, srcu res srce – ali pa bo dobro zapel v svojem jeziku.

Tako.

Marija Frankovič

Vest iz Beograda

Prejšnji teden je bila v Beogradu posvetovalna konferenca predstavnikov študentskega tiska iz vse Jugoslavije. Kljub temu, da je prišlo na posvetovanje malo predstavnikov tiska iz Jugoslavije, je bila konferenca dokaj plodna. Sklenili so, da se bodo informacije iz posameznih republik zbirale v Beogradu, kjer bo Komisija za informacije pri Zvezi študentov Jugoslavije izdajala bilten, v katerem bodo zbrane vse najzanimivejše informacije o delu posameznih IO v republikah.

(vm)

Priznanje

Premiera eksperimenta PRIZNANJE, po tekstih Arturja Londona in Tarasa Kermaunerja je za nami. Sredi junija bo eksperimentalno gledališče MIRJANA gostovalo s PRIZNANJEM v Francoskem kulturnem centru v Ljubljani, jeseni pa so predvidena gostovanja v Kranju, Škofji Loki, Kostanjevici na Krki, Novi Gorici, Kopru, Celju in Slovenj Gradcu.

Bilo je mnogo napisanega o tej premieri, med drugim zelo ugodni kritiki v Večeru in na Radiu Maribor. Premieri je prisostvoval tudi avtor teksta Taras Kermauner. Izjavil je, da ne more verjeti, kako se lahko suh filozofski tekst poda na tako dramatičen način in postane pravo doživetje za publiko.

Kljub vsemu pisanju in kritikam se mi zdi potrebno, da kot režiser in dramatizator spregovorim nekaj besed o PRIZNANJU. Nekateri gledalci (med njimi tudi kulturniki) namreč trdijo, da je igra po vsebini in zasnovi pretežka, in da bi bila potrebna predhodna razlaga. Priznati moram, da je vsebino res težko razumeti, ker je podana abstraktno in ponekod močno simbolično. Toda tudi v tem pogledu je bil naš eksperiment – eksperiment. Igro smo postavili pred ljudi in opazovali, kaj se bo zgodilo, kako bodo reagirali in sprejemali tekst. Vendar to ni bil glavni namen. Najpomembnejše je podajanje sodobnega sveta in človeka. S PRIZNANJEM opozarjamo in svarimo. Obrnjeno je na človeka, na njegovo dušo. Vsebina je le del celotne podobe, kajti fizično in psihično nasilje sta del sodobnega sveta! Želimo prikazati razvrednotene vrednote ravno s stališča razvrednotenja želimo dokazati, da kljub zavračnju čustev in težnje po racionalizmu, le zmaga ali vsaj onemogoča zmago golega razuma ravno človekovo čustvo in srce, da je pravzaprav LJUBEŽEN tisti tragični element, kompleksni spojek vseh človekovih lasnostni, ki nam daje življenje in nas žene v prihodnost. Čustvo se neprestano rojeva iz razuma in obratno. Le skupaj sta popolnost, ki pa je nedosegljiva – tako ostane večni boj. PRIZNANJE ni niti pesimistična resignacija niti optimistično zidanje gradov v oblake, ampak stvarnost, zgoščena podoba današnjega časa.

Drugo poglavje PRIZNANJA je njegova umetniška vrednost. To je obsodba in ironija sodobne umetnosti, ki izgublja svoj smisel in postaja žrtev tehnizacije in novih socioloških struktur.

Pri delu smo namreč izhajali iz IDEJE, estetskih pravil in moralnih zakonov. Za njihovo prikazovanje smo uporabljali ravno nasprotna sredstva od visoke klasične umetnosti do kiča in „diskoklub štimunge". Hočemo povedati, da umetnost ni le afirmacija in šarlatanstvo, ali v najboljšem primeru znanstveni eksperiment. Umetnost je postala moda v svetu. Če pogledamo našo drobno mater Slovenijo lahko opazimo, da je skoraj polovica njenih prebivalcev umetnikov. Tako ločimo pri nas dva sloja: profesionalce in amaterje, tisto užaljeno in zapostavljeno večino, ki slepo kopira in godrnja o krivicah! Eni in drugi so grobarji naše umetnosti. Dokler bomo le tekali za denarjem in kariero, bomo ostali tam kjer smo – blizu dna. Seveda obstajajo izjeme, toda te pravilo le potrjujejo.

Naše gledališče je amatersko. Hočemo povedati, da je za ustvarjanje umetnosti potrebna predvsem človekova notranjost, čustvo. Nekdo je zapisal, da je iskanje rešitve v LJUBEZNI naivno in zgolj iskanje ali beg, ne pa rešitev. Upam, da bomo lahko nekoč dokazali nasprotno!

ADRIAN GRIZOLD

Kultura ni prav ničesar doprinesla k dvigu človečnosti, marveč je škodovala; človek je dober, toda kultura ga je pokvarila.

J. J. ROUSSEAU

BIROKRACIJA ALI NEZAUPANJE

Naša domovina se ponaša z edinstvenim družbenim sistemom: s samoupravljanjem, ki ga doslej ni uradno osvojila še nobena druga država.

Samoupravljanje je ureditev, ki zahteva popolno zaupanje v ljudi – samoupravljalce. Zaupati vsakršne, še tako kočljive probleme. Zapadne demokracije sicer mnogo tega rešujejo javno, vendar je ne glede na javnost reševanja kočljive problematike prepuščeno peščici demokratično izvoljenih predstavnikov volje ljudstva, ki ne glede na to dejansko voljo ljudstva odloča tako, kot meni, da je prav. Javnost reševanja pa je zagotovljena pravzaprav le z obstojem opozicijskih strank.

Naša ureditev je naredila zelo velik korak naprej: ljudje nismo več le pasivni opazovalci, ki so na milost in nemilost prepuščeni volji svojih uradnih predstavnikov (ki jih sicer lahko pokliče na odgovornost, če meni, da niso ravnali po njegovem mnenju in hotenju, a šele po storjenem „deliktu" in ne zaradi nameravane samovolje), temveč smo aktivni kreator družbenega dogajanja. S svojo voljo lahko soodločamo vsakršnemu vprašanju, ki se v družbi pojavi, in ki nas zanima. To pomeni, da je našemu človeku zaupana odgovornost odločanja ali bolje soodločanja, ne da bi bil zato posebej kvalificiran: beri – izvoljen. To pomeni, da se našemu človeku zaupa tudi to, da bo vse informacije, ki so mu potrebne za soodločanje, in ki jih je zato, da bi lahko odločal – upravljal – tudi imel pravico prejeti – uporabil in ovrednotil pravilno. Nihče med nami ne bo in ne sme prejetih informacij izkoristiti in uporabiti v družbeno škodljive namene.

To je kratka teoretična osnova naše ureditve, ki je znana tudi v zahodnih in vzhodnih demokracijah, kjer je odločanje ljudi omejeno na izbiranje kandidatov, kvalificiranih za odločanje.

In ta vidik, ta teoretična osnova naše družbene ureditve je tisti prag, čez katerega si ostale družbe še niso upale stopiti in čez katerega so sprva z veliko, sedaj pa s čedalje manjšo skepso zrle k nam. Toliko odgovornosti zaupati „širokim ljudskim množicam", o katerih je znano, da so mnogokrat zlahka podvržene masovni psihozi itd. itd., je vendarle precej kočljiva zadeva. Nikoli ne veš, kaj se bo iz vsega tega izcimilo.

No, naša družba je svetu dokazala, da je zmožna obstajati, in da je možno ljudem zaupati vsakršno odgovornost. Sedaj se tako zahodni in vzhodni svet postopoma približuje k našemu sistemu – vsaj v nekaterih točkah. In čeprav so sami še zelo zelo daleč, je dvom o naši družbi in naših sposobnostih vendarle že zelo majhen.

Povsem drugačna je žal dejanska slika pri nas.

Vse prej našteto je le teoretična osnova, ki je od prakse še krepko oddaljena.

Mi našim ljudem – samoupravljalcem ne zaupamo nič bolj kot ostale demokracije. Naš človek je v bistvu pri svojem odločanju prav tako omejen skoraj povsem na izbiranje svojih zastopnikov v „samoupravnih" organih. Ima sicer pravico prisostvovati zasedanjem in sejam (kar pa mu neredko tudi kratijo), nima pa nikakršne pravice dejansko z glasovanjem soodločati. Možnost povedati svoje mnenje je le možnost vplivati na odločitev drugih. Vplivati – ne pa odločati. Še več: v določenih oz. v večini odborov, aktivov, predsedstev in kaj vem, kako se še imenujejo razni upravni in izvršilni organi, nima pravice odločati nihče razen imenovanega v ta določeni odbor, svet ali podobno. Ni pomembno, če je ta prav tako predstavnik kakega širšega predstavniškega telesa, ki ima svoje zastopstvo v tem odboru. Ne! Pravico odločati ima le imenovani – izvoljeni. Vsi ostali „samoupravljavci" pa imajo možnost poklicati izbrance na odgovornost – za že storjene napake.

In nikar mi ne recite, da bi to bila anarhija.

Vsakdo, ki živi tukaj in je član naše samoupravne družbe ima pravico in dolžnost odločati o politiki te naše družbe. Ima pravico izvedeti za probleme takrat, ko se pojavijo, in razmišljati o njihovem reševanju.

Ne bomo dejansko samoupravna družba, dokler ne bo vsakdo, ki želi soodločati vsaj o enem, zanj zanimivem vprašanju, lahko to tudi storil.

Prepričan sem, da je naš človek dovolj zaveden, da mu njegove teoretične pravice lahko zaupamo tudi v praksi, in da je trenutno stanje posledica edinole še vedno preveč birokratske miselnosti naših odločujočih predstavnikov.

Prepričan sem tudi, da bi za izvoljene predstavnike še vedno ostalo mnogo dela s pripravo podatkov in obdelavo predlogov ter z vprašanji, za katera ne bi bilo dovolj zanimanja med neizvoljenimi samoupravljalci ter da bi toliko zaupanje v sposobnosti naših ljudi te sposobnosti še bolj razvilo.

Potrebno je le malo volje in razširitev lastnega obzorja. Menim tudi, da se bo kljub trenutno vladajoči enako birokratski miselnosti med študentskimi „voditelji" najprej razvil tak dejansko samoupraven odnos, kajti le tako bo možno to demokracijo razširiti v vsej družbi.

B. GERLIČ

Status nekega gibanja

O tako imenovanem študentskem gibanju je bilo v Mariboru že veliko povedanega. Takšni ali drugačni pisci so o njem razpravljali in teoretizirali tudi v KATEDRI, nekateri so ga poskušali celo natančneje opredeliti in definirati. Pri tem so bili eni bolj, drugi manj uspešni, nikomur pa ni uspelo vzvaloviti študentske mase in to gibanje resnično ustvariti.

Za široko študentsko populacijo je značilna njena otrplost, apolitičnost in nezainteresiranost za aktualno družbenopolitično dogajanje. Zaradi tega, razen v izjemnih primerih med študenti, ne more priti do spontanega in kontinuiranega gibanja. Če torej hočemo imeti študentsko gibanje, ki kljub vsem mogočim teoretskim opredelitvam in definicijam še vedno ni povsem jasno, je potrebno to gibanje vzbuditi. Gibanju je potrebno postaviti jasen cilj, ki bo dovolj zanimiv za študentsko množico in vzpostaviti takšen koncept za dosego tega cilja, ki bo imel dovolj privržencev.

Že sami cilji gibanja morajo vplivati na študentsko maso v tolikšni meri, da jo družbenopolitično osvestijo, in da njeni subjekti spoznajo v teh ciljih svoje lastne interese, ki morajo biti hkrati skupni najširši študentski masi. Brez utrjene družbene zavesti, brez zaupanja v lastne sile, ne more biti nobenega gibanja. Tudi študentskega ne. Študentje prav gotovo razpolagamo s temi silami: z masovnostjo, z mladostno zagnanostjo in temu ustrezno energijo – in kar je najpomembnejše: oboroženi smo z znanjem. Imamo torej tri elemente, ki nam dajejo velik prestiž v možnostih, da v tej družbi posežemo v aktualno družbenopolitične dogodke, da soodločamo in celo zahtevamo. Žal ostajajo te sile neizkoriščene. Temu je kriva naša neosveščenost oziroma večkrat nesposobnost študentskih voditeljev, da bi te sile aktivirali, da bi študentsko gibanje vzbudili.

„Če hočemo, da se neko gibanje razvije in tudi uspe, je najprej potrebno da se nosilci gibanja zavedo svojega poslanstva in si začrtajo politične cilje, ki jih želijo doseči." (A.K TP, 2, 1972). Kdo so v našem primeru lahko nosilci gibanja? Menim, da jih smemo razdeliti na dva dela: na idejno jedro, to je krog mislečih študentov, ki se zbira okrog študentskega lista KATEDRA in na organizacijsko jedro, to je študente, ki delajo v IO študentske skupnosti. Le oba dela skupaj predstavljata celoto – potencialne nosilce študentskega gibanja: eden s svojo idejno vsebino, drugi s svojimi organizacijskimi sposobnostmi. Pomembno je torej idejno-organizacijsko jedro, kajti gibanje mora biti tudi enotno, dobro organizirano in dovolj odločno, da uresniči cilje, zaradi katerih je nastalo.

Če smo doslej razpravljali o študentskem gibanju, je šlo ves čas za zelo abstraktne ideje, ki so prihajale od zgoraj, dva tisoč pet sto glava študentska populacija pa zanje očitno ni bila preveč dovzetna. Idej svojega idejno-organizacijskega jedra enostavno ni sprejemala, še manj pa bi bila pripravljena iti za te ideje na cesto ali se zanje boriti. Sicer pa za kakšne ideje bi se naj tudi borila? Ali smo gibanju sploh postavili kakšne konkretne cilje? Ali smo npr. pokazali na konkretno krivico, ki se v naši družbi dogaja? Ali smo dovolj odločno opozorili na birokratske težnje v našem samoupravnem socializmu itd.? Če smo na razne sovražne pojave in anomalije v naši družbi že pokazali, pa jih nismo znali dovolj jasno prikazati v tem smislu, da bi študentske množice dejansko občutile, da so ogroženi v bistvu tudi njihovi interesi. To so v glavnem napake, ki jih je doslej delalo idejno-organizacijsko jedro študentskega gibanja. Zaradi teh napak v veliki meri do študentskega gibanja tudi ni prišlo.

Preostane nam še, da nakažemo nekatere smeri, v katere bi se naj v bodoče študentsko gibanje razvijalo. Mislim, da je bilo izrečenih že dovolj besed o tem, da lahko zgolj študentske zadeve, kot so prizadevanja za boljše izpitne pogoje itd. predstavljajo le minimalni program, nikakor pa ne smejo biti obvezna vsebina študentskega gibanja. Študentsko gibanje ne sme biti samo študentsko. Biti mora politično gibanje. Poseže naj na vsa področja družbenopolitičnega dogajanja. Tukaj imamo študentje nasproti drugim družbenim skupinam poleg že omenjenih treh elementov še eno bistveno prednost: uporabimo lahko najostrejšo kritiko, ne da bi bili pri tem ogroženi naši ekonomski ali drugi življenjski interesi.

Samoupravni socializem je temeljni idejni koncept študentskega gibanja, saj predstavlja v idealnem smislu največ možnosti, da študentje na enakopraven način aktivno posegamo v družbenopolitično dejavnost. Da pa z našo samoupravo nekaj ni v redu, da je njen razvoj prepočasen, da obstajajo v naši družbi tudi protisamoupravne birokratsko-tehnokratske sile, ki si ponekod lastijo celo oblast, to danes ni nobena skrivnost. Študentje se v takšno „samoupravo" ne moremo, niti ne želimo vključevati. Da je v tem tudi nekaj resnice, dovolj zgovorno govori podatek ankete ob lanskoletnem vpisu, po kateri se komaj 10,2 odst. študentov zanima za samoupravo, le 6,3 odst. študentov pa želi v samoupravi tudi neposredno sodelovati. Tukaj bi moralo idejno-organizacijsko jedro raziskati in pokazati vidne napake, ki se pojavljajo v naši samoupravi in postaviti cilj študentskemu gibanju, da bi te napake tudi učinkovito odpravili.

Prav tako je potrebno storiti pri ZK, ki ima sicer 13,5 odst. študentskih simpatizerjev, vseeno pa se lahko vprašamo, kje so vzroki, da mladi ne marajo bolj številno vstopati v našo najvplivnejšo družbeno politično organizacijo. Zakaj nekateri celo zavračajo njene ideale?

Končno so poleg družbenopolitičnih študentskih interesov še socialne razlike, ekonomski in nacionalni odnosi itn.

Ob vsem povedanem pa je za študentsko gibanje najpomembnejše, da so predvsem nosilci gibanja konkretni, načelni, jasni in izvirni, da znajo razčleniti pereč družbeni problem, in da cilji gibanja izražajo dejanske interese študentov in vse družbene skupnosti. In končno: nadvse pomembna je ne nazadnje dobra organizacija!

MIRČ PESTIČEK

Študentska oddaja na radijskih valovih

O problemu obveščanja, zlasti o problemu neobveščenosti, je bilo že mnogo povedanega. Teorije o tem, ki pa niso samo teorije, ampak trdno veljavna praksa, so nas privedle do tega prepričanja, da je naš študentski list sicer glavno sredstvo obveščanja študentov, da pa so le-ti vseeno premalo obveščeni o delu naših organizacij.

Izvršni odbor je sklenil izdajati ŠTUDENTSKI POROČEVALEC, ki študente obvešča o delu odbora, njegovih komisij in o študentskem utripu na posameznih visokošolskih zavodih.

To pa še ni vse. Na valovih radia Maribor že nekaj časa teče redna štirinajstdnevna polurna oddaja „ŠTUDIJ IN GLASBA". Ta oddaja spada v okvir dela izvršnega odbora skupnosti študentov VZM. Osnovna in karakteristična poteza te študentske oddaje je obveščanje širšega sloja ljudi o življenju mariborskih študentov. Oddaja nosi prav tako karakterističen naslov: „ŠTUDIJ IN GLASBA", saj je med oddajo samo poskrbljeno za prijetno zabavo ob moderni glasbi.

Oddaja je na sporedu vsak drugi torek od 17.30 do 18. ure. V pol ure programa se zvrstijo prispevki raznih zvestih sodelavcev. V študijskem obdobju šolskega leta so na programu resne oddaje z resno študentsko problematiko; v počitniškem času pa bodo oddaje vedrejše vsebine, vsakomur v razvedrilo in zabavo.

Znano je, da brez večjega števila sodelavcev ni mogoče ustvariti dobrega programa. Uredništvo oddaje se trudi, da bi bile oddaje čim boljše in zanimivejše, zato vabimo k sodelovanju VSE ŠTUDENTE. Svoje prispevke pošiljajte na naslov: IO SŠ VZM, Tyrševa 23, Maribor – s pripisom „Študij in glasba". Vsi objavljeni prispevki so honorirani. Sedaj, v počitniškem času nam pošiljajte čimveč sproščenih prispevkov, v jeseni pa zopet prispevke, ki obravnavajo probleme študentov pri študiju v vsakdanjem življenju in pri uveljavljanju v družbenem življenju.

Naša oddaja vam sedaj pripravlja presenečenje, seveda, če bo uspelo. V prihodnji oddaji bodo stekli v eter prvi posnetki radijske nadaljevanke ČE ŠTUDENT . . . Ta nadaljevanka obravnava zgode in nezgode študenta, . . no pa saj boste sami slišali. Nadaljevanko je napisal LEON SENGER.

Obeta se nam še nekaj drugega. Na Radiu Maribor so nam obljubili, da nam bodo, seveda ob primerni kvaliteti, omogočili redno tedensko in ne več štirinajstdnevno oddajo. Takrat se bomo študentje še laže obveščali med seboj in problem neobveščenosti bo vsekakor manj pereč. Za dobre oddaje pa potrebujemo, kakor je že rečeno, čimveč sodelavcev. Potruditi se moramo, da bo naše študentsko življenje spoznal kar največji krog poslušalcev.

EDVARD PUKŠIČ

mladinska knjiga

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

TRI NOVA PRIPOVEDNA DELA DOMAČIH AVTORJEV:

Ivánka Hergold:

PASJA RADOST ALI KARKOLI...

Krajše prozne sestavke, zbrane v pričujoči knjigi, ki je izšla v zbirki prvencev »Pota mladih«, je pisateljica in učiteljica Ivanka Hergoldova večidel že objavila v različnih listih in revijah. To je literatura, ki je še vsa v prvem vretju; v njej začutimo pisateljičino nadarjenost in moremo slutiti tudi že jutrišnje pero. Cena broširane knjige je 32 din.

Tone Partljič:

JALOVOST

Obe noveli — Jalovost in Poroka — iz življenja podeželskega učitelja kažeta njunega avtorja, ki je zadnje čase tudi sicer večkrat opozoril nase s svojimi prozними oziroma dramskimi besedili, kot klenega realističnega, včasih že kar naturalističnega pisatelja. Obe noveli odlikuje poleg tega še močan ljudski izraz.
V platno vezana knjiga stane 44 din.

Jože Felc:

DOBRO JUTRO, SVOBODA

Felčeva novelistika je živo in barvito pričevanje o našem včerajšnjem dnevu, o letih med vojno in kmalu po njej. Človekovo podobo tega časa, človekove upe in njegovo žalost, tegobe in radost malega vsakdanjega človekovega življenja pa oblikuje in spričuje pisateljevo razgibano in duhovito pripovedovanje.

Knjiga je vezana v celo platno in stane 46 din.

Vse tri knjige lahko kupite v vseh knjigarnah ali jih naročite pri zastopnikih in poverjenikih založbe na šolah ter v podjetjih, pri akviziterjih ali s priloženo naročilnico neposredno pri založbi Mladinska knjiga, Oddelek za prodajo po pošti, 61000 Ljubljana, Titova 3/III.

NAROČILNICA

Podpisani(a) _____

natančen naslov _____

zaposlen(a) pri _____

št. osebne izkaznice _____

izdane od _____

neprekinjeno naročam knjigo (e) _____

PASJA RADOST ALI KARKOLI — JALOVOST — DOBRO JUTRO, SVOBODA.
Znesek 32 oziroma 44 (46) din bom poravnal naenkrat po prejemu računa in položnice na tekoči račun Mladinske knjige, Ljubljana, 501-1-30/1.

(Neustrezno prečrtajte!)

Datum: _____ Podpis: _____

VPOKLIC IN NABOR
(Simulantom)

Na zdravniškem pregledu,
kakor na ledu,
pred vojaškim naborom
vsi gledajo z živalskim uporom
proti beli halji in sosed šepeče sosedu.

Nag in ves tih in s ploskimi stopali
je stal pred generali,
nekam zmeden in na pol gluh;
visok, z belimi očmi, suh,
je v sebi mislil, da ga bodo nagnali.

Dal je kri in urin,
pasji sin,
imel je prekleto nesrečo.
Če bi hotel biti invalidski trpin,
bi s sabo moral prinesti vsaj svečo.

Potem je govoril samo še francosko,
obnašal se je fino gosposko,
tako da je že samemu sebi verjel,
da je bolehno obsojen na smrt.
Diagnoza: „Vi ste zdrav fant in cel,
sposobni za vojaško obrt."

V vojaški vrsti
vzravnan kot ob lastni krsti,
se je spomnil dolžnosti svečane,
vzel puško kar bolj plečat v uniformi.
In čvrsti prsti
niso otipali rane.
Sijal je obraz, sijali so škornji.

Izvršni odbor skupnosti študentov je postal obseden od doslej študentskemu vodstvu neznane fobije: s strahom pred tatovi. KATEDRI (odg. uredniku) nikakor noče več zaupati ključev od svojih prostorov in s tem sejne sobe, tako da se je uredništvo, če se poprej ni spomnilo ponižno poprositi za ključ, nekajkrat moralo sestati za (pa tudi na in pod) delovnimi mizami v eni izmed sobic lastnega uredništva. Odborovci, pazite, da vas vseh ne pokrademo!

Posvetovanje o študentskem tisku na Ohridu ni povsem upravičilo naših pričakovanj. Nekateri so celo rekli, da smo prišli kot na turistični izlet. Pa vendar se s tem ne bi strinjali. Zabave ni bilo niti najmanj, ker pa smo prebivali nekoliko izven mesta, smo bili zaradi slabih avtobusnih zvez praktično odrezani od sveta. Toliko bolj je bil zato očiten pojav „študentske buržoazije", ko so se nekateri kolegi v avtomobilu z rdečo tablico prevažali okoli.

Nova pridobitev na mariborskih visokošolskih zavodih! Na VEKŠ lahko opravljate izpit v neomejenem številu poskusov. Vseh dobrih in slabih lastnosti tega novega režima ne moremo identificirati optimistom in vztrajnežem, ki so vpisani na VEKŠ pa kličemo: Gaudeamus igitur!

Preden si nakopljemo milico na glavo, izjavljam, da nisem sovražnik delavskega razreda, in da težko prenašam lisice. Imam zelo občutljive členke na rokah, kar ne pomeni, da sem dela nevajeni buržuj ali intelektualec, ki eksistira na isti način; sem le podhranjen otrok delavske družine. (Milici se oproščamo, ker smo jo morali vplesti. Bilo je neogibno, ker omenjamo lisice.)

Srčno si želimo, da bi prišel čas, ko bo Tone Kropušek, glava slovenskih sindikatov, v svojih razpravah „poudaril" kaj drugega kot to, „da osebni dohodki niso vir inflacije".

MARIBORSKIM ŠTUDENTOM IN IO SŠ NA VTŠ

V prejšnji, to je dvanajsti, številki Katedre, je bilo objavljeno obvestilo IO SŠ na VTŠ o izključitvi treh študentov iz IO. Zaradi skopega poročila mi dovolite (kot je bilo bivšemu sekretarju IO na VTŠ), da objasnim vzroke mojega „nerednega prihajanja na sestanke in nezainteresiranosti pri delu IO".

„Oni dan sem srečal na vrtu restavracije pri Orlu Gavrila Principa in Miloša Obrenovića, ki sta mi v moje neznansko začudenje sporočila, da so me izključili iz izvršnega odbora. Ker jima nisem mogel verjeti, je Gavrilo prisegel pri „rodženi majki", Miloš pa pri „Cirilu in Metodu" Tako je bil vsak dvom odveč.

Študentje Višje tehniške šole!

Ne jokajte za menoj, zakaj zaradi menjave študijske smeri ne morem biti več tako tesno – tehnokrati bi rekli organsko – povezan z vami. Odhajam, toda ne za vedno!

(V ozadju jok, stok in škripanje z zobmi tisočerih študentov VTŠ.) Žal iz zgoraj navedenega vzroka nisem mogel prisostvovati na vseh sestankih. Zaradi nedelavnosti pa bi lahko izključili ves IO (razen predsednika Milana Kerkeza).

Želim vam, dragi kolegi-študentje, mnogo delovnih uspehov, da bi zavzeli ugodne strateške položaje, od koder boste lahko pljuvali na karbid.

„Bivši" sekretar IO SŠ na VTŠ
Bogdan Lipovšek

RAZSTAVA FOSILOV IN NJENA MISELNA POGLOBITEV

MAKE NO MISTAKE! THE STATE WILL FALL!

Franck Patchen

(Ne delaj napak! Država bo padla!)

Vizija:

Trojica „predrznežev" nekega dne letošnjega aprila vstopi v čitalnico študijske in visokošolske knjižnice v Mariboru. Na prvi pogled nič posebnega. Toda ti trije niso navadni bralci, potrošniki industrijskega branja, uporabniki čitalniških rekvizitov. Preko prostora napno rdeč trak in stojijo ob njem kakor „bataljon na mrtvi straži". Nakar eden izmed njih ogovori prisotne, nato še drugi, tretji pa prereže trak in tako otvori razstavo fosilov. Burno ploskanje napolni sicer tih prostor čitalnice.

Konec vizije.

Najlepša vam hvala, dragi kolegi študentje, ako se študente drznete imenovati!

Kdo ve, kakšna sveta norost je vrela pod tisto čemernostjo bralcev? Pozabili so na saj-bom-priden-študent; težka preizkušnja za „sveto" trojico se je začela. Jaz, eden izmed svetih, sem se skoraj začel cmeriti. Ves čitalniški zbor nas je obdal, razjarjen, globoko emocionalno prizadet. Bog se nas usmili!

(Povem vam, tako mučeniško razpoloženje ni prijetno. Verjemite mi!)

Na vse načine smo poizkušali razložiti, kaj smo hoteli doseči, da smo drugače le mama-saj-ne-bom-več. To pa nam kljub nečloveškim naporom ni uspelo. Zato bom v teh vrsticah razložil bistvo razstave. Vseeno pa še enkrat hvala vsem, naredili ste nas kilometer visoke!

Bistvo nekaterih razsežnosti harmonije študentskih sfer: ž) DUHOVNO SAMOZADOVOLJEVANJE NAS TREH

Vre, v nas vre! Lačni smo študentskega gibanja – naprednega, prežetega z duhom socializma. NIMAMO GA, HOČEMO GA, ZAHTEVAMO GA! Omamna vizija študentov Stanko-zaspanko in Sinko-debelinko nas duši. Čutiš, da moraš nekaj storiti, karkoli. V neskončnem dolgočasju poštudijskih ur se utrne ideja. EKSPERIMENT z množico fosilov. Vrži jih iz ekstrema v ekstrem! Iz bučnega zabavanja v mrtvaško mirno meditiranje. Iz tihega omamnega zaspanstva v hrupno dinamičnost. USPELO NAM JE!

Navadno tiha čitalnica ploska. Nič več šepetajočega, pridušenega šepetanja. Vzemi si svobodo, ki ti je dana! Govori glasno! Pa kaj je bilo treba zato? Droben curek dišečega intimnega razpršila Duet za intimno vzdušje in pretrgana vrvica. HURA! Študentje smo najnaprednejši (!?) del naše družbe! Toda, v čem se kaže naša naprednost?

V študentskih plesih, v študentskem discu, v neuspelih športnih prireditvah? Ali smo študentje v Mariboru kdaj razpravljali o socialni diferenciaciji, o korupciji, o notranji in zunanji politiki, o gospodarstvu? Nikoli, da ne bom krivičen skoraj nikoli, absolutno premalo.

z) NEEKONOMIČNOST VELIKE ČITALNICE V ŠTUDIJSKI KNJIŽNICI IN KAKŠNE NAJ BODO ČITALNICE V SKLOPU NOVE MARIBORSKE UNIVERZE

V veliki čitalnici lahko študira naenkrat več kot šestdeset študentov. Vendar pa popolna koncentriranost v tem prostoru ni mogoča, ker zbranost razbija že ogromen prostor sam. Ako študira polovica študentov, ostali hodijo v izposojevalnico po knjige, na cigareto v avlo, kar kljub trudu, da se to opravi čim tiše, povzroča nekoliko hrupa.

V sklopu nove univerze, naj bi bilo več manjših čitalnic, kjer bi se študirale sorodne vede. Npr. čitalnica za študij matematike (z vsemi študijskimi knjigami), čitalnica za strojništvo, za ekonomijo, za pravo itd.

Študentje pa naj bi s svojimi predlogi pomagali arhitektom, ki ustvarjajo načrt za novo univerzo. Vendar pa je bilo ugotoviti popolno nezainteresiranost za tako sodelovanje. Posebno značilno je mnenje študenta, ki je po razstavi fosilov dejal:

„Če mi date, bom imel, sam pa tega ne bom in ne morem storiti." Res je, da en sam študent tega ne more storiti, vendar sam ni pripravljen sodelovati in pomagati, temveč pasivno spremlja dogajanja, ki se tičejo njega samega, to se pravi vseh študentov.

v) V MARIBORU JE ŠTUDENTSKO GIBANJE SLABO RAZVITO TER LAHKO MIRNO REČEMO, DA GA PREPROSTO NI!

Dejstva so jasna. Študentsko gibanje je aktivno samo v vrhovih. (Z vrhom mislim na IO SŠ MVZ). Tu pa se vsako delovanje neha. Ne trdim, da je to, kar smo storili v čitalnici študijske in visokošolske knjižnice študentsko gibanje (je sicer ena izmed manifestacij tega gibanja), je pa

„In tako smo dotrpeli še eno leto"

injekcija, ki je vsaj nekoliko vzburila duhove. Prav gotovo pa bi več takšnih in podobnih akcij le vrglo v pogon mariborsko študentsko populacijo. Eden izmed glavnih adutov študentskega gibanja je prav gotovo Katedra, vendar pa naj bodo članki bolj „študentski", pa čeprav bi bilo treba prevzeti določen riziko (s tem ne mislim samomorilski riziko Tribune).

„Gibanje, ki ne tvega rizika, ali celo poškodbe je en drek vredno!"
Jerry Rubin

Zapisal: Bogdan Lipovšek

Pri razstavi sodelovala:

Bogdan Reichenberg in Teodor Lorenčič

Na četrti seji sveta združenja MVZ so razpravljali tudi o razvoju mariborske univerze. Prostorski razvoj, ki ni zanimiv samo za urbaniste, je relativno neugoden, saj sedanjim „dislociranim" kapacitetam dodaja še nove precej raztresene površine, ki še zdaleč niso tako ugodne kot pas pod Kalvarijo. Na to so opozorili mnogi, vendar se očitno ne da priti do živega projektom, po katerih univerza nima pod Kalvarijo kaj iskati. Zelo je zanimivo, če k temu dodamo bojazen nekaterih članov sveta združenja, češ da se lahko ponovi „primer Aškerčeve" Tudi o tem bo treba premisliti.

RAZPIS

IO SŠ MVZ in Katedra vas vabita k sodelovanju v uredniškem odboru Katedre. Potrebujemo urednike rubrik in pomočnike ter člane uredniškega odbora za naslednje rubrike:

- ŠTUDENTSKA
- NOTRANJA
- KULTURNA
- PERISKOP
  IN LIKOVNA UREDITEV

Če se čutite sposobne, če želite soustvarjati pri Katedri, napišite prošnjo in jo oddajte do 10. 9. 1972 na naslov: IO SŠ MVZ, 62000 MARIBOR, Tyrševa 23 – za razpis Katedre.

Spoštovani bralci!

Pred vami je zadnja številka našega lista, ob enem z njo se posavlja tudi uredniški odbor. Da pa bi vsaj ob slovesu vedeli, kdo so „krivci", da je Katedra redno in kvalitetno izhajala, vam jih predstavljamo:

Na tem velikem tandemu sedijo:

Odgovorni urednik Jože Zagožen, glavni urednik Davorin Kračun, tajnica Nevenka Vetrih, ki jo tako nežno objema urednik študentske rubrike Jani Lampe. Da vidita v prihodnost, sta člana uredniškega odbora Janko Vitežnik in Edvard Pukšič splezala na lestev, pod katero sedi urednik obrazov Leon Senger. Sledita mu par (neuradno še, zaenkrat!) Marija Frankovič in Slavko Gerič, kolega s tako lepo torbico je urednik notranjepolitične rubrike Mirč Pestiček, govornik za njim je esejist, pesnik prozaist itn, ter urednik kulture Vladimir A. Gajšek. Kot rdeča luč pa je Tone Čeh (tako se piše, drugače je Slovenec), mentor srednješolcev.

Vse to je hotel fotografirati naš fotoreporter Marjan Vraničar pa so mu nadobudni kolesarji polomili stativ.

Nasvidenje zopet v jeseni!